

Lecisz do Polski?

OBNIŻONA CENA!

Czarterem **ekao**

- Najszybciej
- Najwygodniej
- Bez przesiadek

Zdecyduj już dziś!

(ilość miejsc ograniczona)

Dzwoń do **Pekao Travel**

☎ **588-1988** ☎ **588-2982**

lub swojego agenta podróży

NO. 182 • MAY 30, 1991

\$ 1.75 (\$ 1.64 + 11 CENTS GST)

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

Foto: Andrzej Stawicki

• Winni morderstw ? Po wystąpieniu Wałęsy w Izraelu • Polska powinna być neutralna • Eutanazja i aborcja • Polskie dziecko w Kanadzie

POLONIA LATA LOTem

Informacje i rezerwacje

TORONTO TEL. 236-4242
1-800-668-5928

MONTREAL TEL. 844-2674
1-800-361-9071

ZAPRASZAMY DO KLASY BUSINESS
W NASZYCH SAMOLOTACH

BOEING 767

POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada, Polska
Leszek Szaruga (Niemcy)	- Z dystansu
Karolina Jankowska	- Lektury nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Krzysztof Ostaszewski (USA)	- Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Halina Baranowska	- Życie nie umierać
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie
Janusz Pietrus	- Film

WSPÓLPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Jan Rulewski (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Stanisław Siekanowicz, Nina Geysztor-Zawirska, Waław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A.Nike Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Jerzy Zieleniewski (ZSSR), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zach.), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES	51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISEMENTS:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.
GST R120882998	Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250. Add 7% GST to all prices.
SUBSCRIPTION PRENUMERATA:	Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów. Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

U W A G A NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

RÓG NIESZCZĘŚCIA

Upadek prosowieckiego reżimu komunistycznego w Etiopii jest następnym etapem demontażu komunizmu w Afryce oraz dowodem ciężkiego zniedołężnienia imperium - Związku Sowieckiego, który już od dłuższego czasu nie był w stanie pomagać dyktatorowi Mengistowi w utrzymaniu się przy władzy. To cięższy, podobnie jak klęska - po 16 latach wojny domowej - komunistów w Angoli. Afryka staje się po prostu coraz mniej czerwona - a to oznacza mniej ludobójstwa i mniej komunistycznego terroru. Jednakże upadek komunizmu nie oznacza tutaj likwidacji całego podłoża różnych nieszczęść. Etiopia jest najlepszym tego przykładem. Reżim komu-

nistyczny został obalony przez trzy główne ugrupowania powstańcze - Tigrejski Front Wyzwolenia Ludowego, Narodowy Front Wyzwolenia Erytrei i Front Wyzwolenia Oromo. Erytrejczycy i Gallowie walczyli z komunizmem pod hasłami nacjonalistycznymi i niepodległościowymi. Ci pierwsi chcą utworzyć niepodległą Erytreę (prowincja na północy Etiopii nad Morzem Czerwonym) ci drudzy niepodległe Oromo (prowincja na południu Etiopii). Tigrejczycy przeciwnie walczyli przeciw Mengistowi, ale w celu uratowania Etiopii jako państwa zjednoczonego. Znacząca przy tym frakcja podjęła walkę z reżimem komunistycznym z lewa, stawiając Etiopii za wzór Albanę i

oskarżając Mengistę o zdradę marksizmu i ruchu komunistycznego. Wróży to niestety - po być może pewnym okresie spokoju, wynikającym z euforii zwycięstwa nad wspólnym wrogiem - dalszą wojnę domową. W sytuacji jaka jest w Etiopii wszelkie przewidywania, że wkrótce podejmie się tutaj wysiłek budowy demokracji wydają się przedwczesne. Etiopia pozostanie jeszcze na długo chorym krajem Afryki, a zważywszy, że gorzej jest obecnie w Somalii oraz w Sudanie - róg Afryki można określić jako prawdziwy róg nieszczęścia i jeden z najbardziej zapalnych punktów na świecie.

SWIATOWIT

CZWARTA PIELGRZYMKA

W dniach od 1 do 9 czerwca będzie przebywać w Polsce Papież Jan Paweł II. W trakcie czwartej pielgrzymki do Polski Papież m.in. dwukrotnie spotka się oficjalnie i raz prywatnie z prezydentem Lechem Wałęsą, wygłosi 38 przemówień, odprawi 12 mszy, spotka się ze społecznością żydowską, odwiedzi więzienie oraz 12 miast, w których nie gościł jeszcze w czasie poprzednich pielgrzymek.

Podróż do Polsce rozpocznie od Koszalin, dokąd przyleci z Rzymu 1 czerwca o godz. 11. Zostanie powitany przez prezydenta Wałęsę.

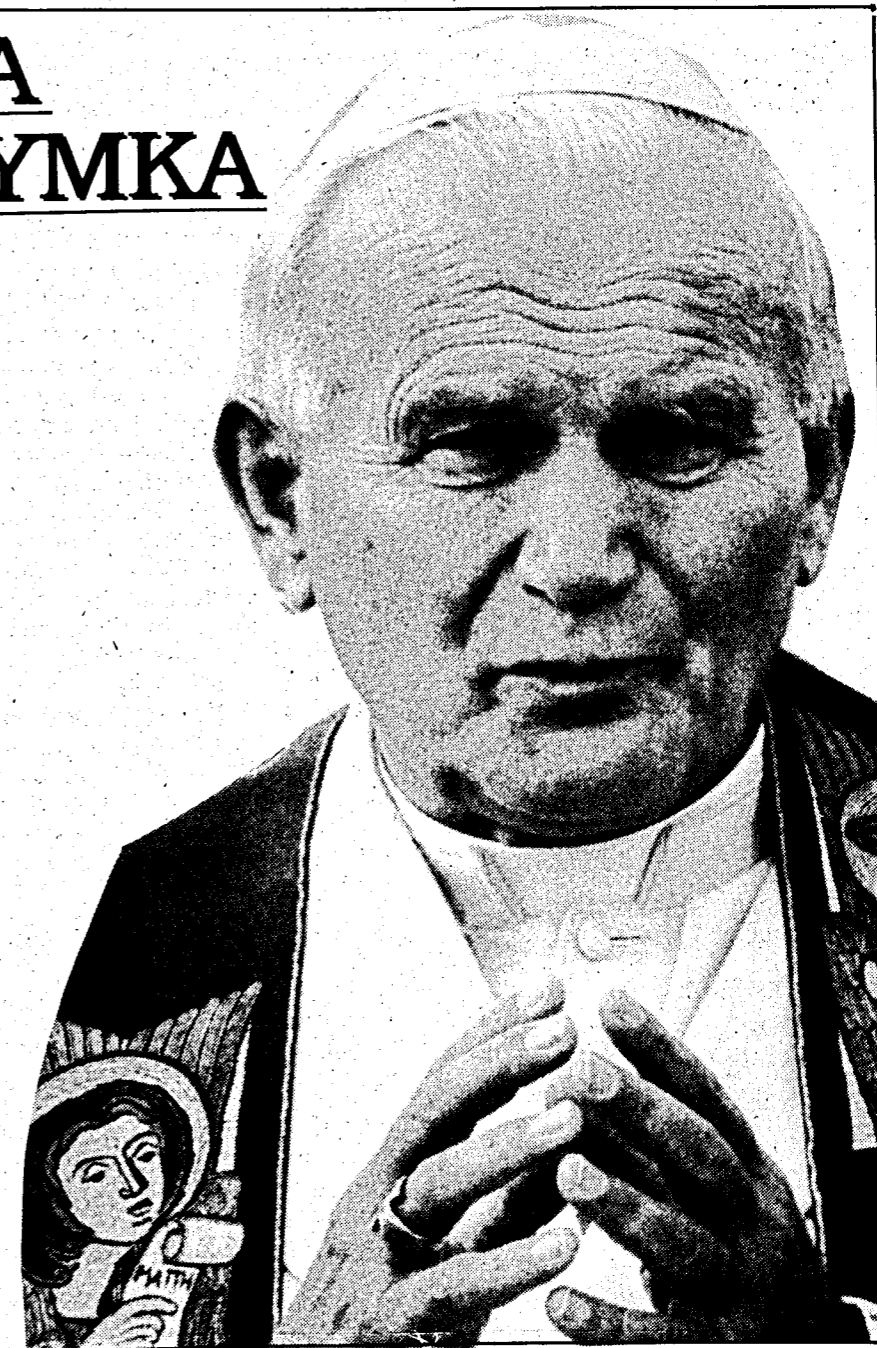
2 czerwca rano na lotnisku w Koszalinie Ojciec Święty spotka się z żołnierzami Wojska Polskiego, po czym odleci do Rzeszowa. W godzinach popołudniowych uda się do Przemysła, a wieczornych do Lubaczowa.

3 czerwca rano z Lubaczowa uda się do Kielc. Potem będzie w Masłowie. 4 czerwca Papież będzie w Radomiu i Łomży. 5 czerwca rano wyleci do Białegostoku, a w godzinach wieczornych przybędzie do Olsztyna. 6 czerwca z Olsztyna w godzinach popołudniowych uda się do Włocławka. 7 czerwca z Włocławka Jan Paweł II przybędzie do Płocka. 8 i 9 czerwca Ojciec Święty będzie w Warszawie. 9 czerwca po ceremonii pożegnalnej na lotnisku Okęcie (początek o 17.30) Jan Paweł II odleci samolotem Polskich Linii Lotniczych LOT do Rzymu.

List na powitanie Papieża

"Otwartym i radosnym sercem powitajmy naszego kochanego Rodaka, umiłowanego Ojca Świętego Jana Pawła II i pielgrzymujmy razem z Nim w wierze, nadziei i miłości" - apelują biskupi polscy w liście pasterskim, odczytanym w kościołach w niedzielę, 26 maja.

"Modlitwa, której będzie On prze-

wodniczył - piszą biskupi - niech gromadzi nas licznie, byśmy poczuli, że jesteśmy jednością w Chrystusie. Niech naszą radość obwieszczają światu dzwony polskich kościołów, gdy Ojciec Święty stanie na ojczyściej ziemi. Jest to przecieł czas łaski, ofiarowany nam przez Boga. Niech zaowocuje więc dobrem w każdej polskiej rodzinie, szkole, w każdym zakładzie pracy, gospodarstwie, w każdym ludzkim sercu".

Biskupi przypominają, że hasłem tegorocznej pielgrzymki są słowa

z Pierwszego Listu do Tesaloniczan: "Bogu dziękujcie, ducha nie gaście" oraz przedstawiają sylwetki trojga Polaków, których Ojciec Św. beatyfikuje podczas swego pobytu w Polsce. Są to: ordynariusz przemyski, założyciel Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego, bp Józef Sebastian Pelczar, prekursorka ekumenizmu, założycielka Zgromadzenia Siostr Misjonarek św. Rodziny, matka Bolesława Lament i "ojciec ubogich" franciszkanin Rafał Chyliński.

• Siły powstańcze zdobyły stolicę Etiopii Addis Abebę. Praktycznie cały kraj znalazł się pod kontrolą różnych ugrupowań powstańczych. Delegacja komunistycznego rządu Etiopii po rozmowach w Londynie z przedstawicielami powstańców wezwała wszystkie oddziały rządowe do złożenia broni. Przed zdobyciem przez powstańców Addis Abeby prosowiecki komunistyczny dyktator Etiopii Mengistu Haile Mariam zrezygnował po 17 latach z władzy i zbiegł z kraju. Otrzymał azyl w prosowieckim Zimbabwie (nasz komentarz na str. 2).

Mengistu

• Władze Izraelskie - przed upadkiem reżymu komunistycznego w Etiopii - ewakuowały do Izraela 18 tys. Żydów etiopskich (większość z nich ma czarny kolor skóry). W ewakuacji wzięło udział ponad 40 samolotów. Niektóre źródła podały, że Żydzi etiopscy uciekli przed powstań-

cami, gdyż część z nich zajmowała kierownicze stanowiska w partii komunistycznej, w służbie bezpieczeństwa i w rządzie i obawiali się zemsty ze strony ludności i powstańców.

• Angolę opuścili ostatni żołnierze kubańscy, co Hawana określiła jako gest dobrej woli. 31 maja w Lizbonie prezydent reżymu komunistycznego w Angoli Jose dos Santos i przywódca proamerykańskiego ruchu UNITA Jonas Savimbi mają podpisać formalne porozumienie pokojowe kończące 16-letnią wojnę domową i zapowiadające wprowadzenie demokracji parlamentarnej oraz gospodarki wolnorynkowej. Wojna domowa rozpoczęła się w Angoli w 1975 roku natychmiast po uzyskaniu przez kraj niepodległości, gdy ruch UNITA podjął walkę przeciwko reżymowi komunistycznemu w Luandzie. Siły kubańskie sięgające 60-70 tys. żołnierzy pomagały wojskom rządowym.

• Byli premier Indii (w latach 1984-89), Rajiv Gandhi został zamordowany w mieście Sriperumbudur w stanie Tamil Nadu w południowych Indiach. 46-letni Gandhi przybył do miasta aby wziąć udział w wiecu wyborczym Partii Kongresowej. Zginął po wyjściu z samolotu, gdy podeszła do niego kobieta wręczając mu bukiet kwiatów i detonując ładunek wybuchowy obwiązany wokół jej ciała. Potężny wybuch urwał Gandhiemu głowę i zmasakrował jego ciało. Zginęła także na miejscu zamachowczyni oraz 16 innych osób. W trwającej od 6 tygodni kampanii wyborczej Gandhi często rezygnował z zachowania środków bezpieczeństwa i wielokrotnie mleszał się z tłumem. Zdaniem jego ochrony Gandhi wiedział czym ryzykuje, gdyż przeżył już zamach na swe życie w 1986 roku. Gandhi był synem premier Indiry Gandhi i wnukiem pierwszego premiera Indii Nehru. Po zamordowaniu w 1984 roku przez dwóch Sikhów Indiry Gandhi (byli oni członkami jej straży przybocznej) Rajiv objął po matce stanowisko premiera i szefa Partii Kongresowej. Do zamachu nie przy-

znała się żadna organizacja. Według policji zamach był dziełem Tamilli należącej do ugrupowania Tygrysy - Wyzwoliciele Tamilskiego Islamu (policja twierdzi, że mogła to ustalić gdyż eksplozja nie zniszczyła twarzy zamachowczyni). Posłużyła się ona plastykiem RDX produkcji czeskosłowackiej. Plastyk RDX używany jest w wojsku do odpalania pocisków rakietowych. Po zamachu na Gandhiego wybory w Indiach zostały przerwane na trzy tygodnie. W wielu miejscowościach doszło do starć pomiędzy przeciwnikami i zwolennikami Gandhiego. Ponad kilkanaście osób poniosło śmierć.

Rajiv Gandhi

• Kierownictwo Partii Kongresowej nominowało wdowę po Rajiwie Gandhim Sonię na stanowisko przewodniczącego Partii Kongresowej. Pomimo usilnych nalegań partii Sonia Gandhi nie przyjęła stanowiska.

• 223 osoby poniosły śmierć w katastrofie w Tajlandii Boeinga 767-300 austriackiej linii lotniczej Luda-Air należącej do byłego wielokrotnego samochodowego mistrza świata Formuły 1 Niki Laudy. Samolot eksplodował w powietrzu w kilkanaście minut po starcie w Bangkoku. Znajdował się w drodze z Hong Kongu przez Bangkok do Wiednia. Niki Lauda powiedział, że lotnisko w Wiedniu otrzymało anonimową informację telefoniczną z Niemiec, że bomba, która eksplodowała w samolocie została umieszczona przez

omyłkę, gdyż miała być podłożona do samolotu amerykańskich linii lotniczych United Airlines.

• Przywódca Federacji Rosyjskiej Borys Jelcyn po 8-godzinym spotkaniu z prezydentem ZSSR Gorbaczowem powiedział, że w czerwcu 9 republik podpisze układ o decentralizacji władzy w ZSSR w efekcie którego z nazwy ZSSR zostanie usunięte słowo socjalistycznych zastąpione słowem suwerennych. Skrót ZSSR będzie więc oznaczał Związek Suwerennych Sowieckich Republik. 6 republik: Estonia, Lotwa, Litwa, Gruzja, Armenia i Mołdawia oświadczyły, że nie podpiszą nowego układu. Gorbaczow wyraził nadzieję, że również one przystąpią do układu, gdy zorientują się w korzyściach płynących z nowej struktury.

• Amerykański Departament Stanu oświadczył, że pomimo zapowiedzi przez Czechosłowację, że sprzeda Syrii czołgów T-72 za 200 mln dol., czemu sprzeciwia się Waszyngton, Stany Zjednoczone nie zmniejszą pomocy dla Czechosłowacji. "USA są zainteresowane czeskosłowackimi reformami prowadzącymi do demokracji i wolnego rynku i pomoc USA oparta jest o to założenie" - wyjaśnił Departament Stanu.

• Chiny i Związek Sowiecki podpisał pakt graniczny, rozwiązujący trwający od dziesięcioleci spór, datujący się od czasów carskich. Pakt został podpisany podczas wizyty Jianga Zemina w Moskwie, pierwszej od 34 lat wizyty w ZSSR chińskiego przewodniczącego partii komunistycznej. Strony podały, że celem dokumentu jest "zamknięcie przeszłości i otwarcie przyszłości".

• Mongolia przechodził ostry kryzys gospodarczy. Na rynku najbardziej odczuwalny jest brak żywności i środków medycznych. Żywności brakuje głównie dlatego, że stanął transport drogowy, z chwilą gdy ZSSR wstrzymał dostawy paliw i części zamiennych do ciężarówek. Ekonomiści mongolscy twierdzą, że całkowicie uzależnioną od ZSSR przez prawie 70 lat gospodarkę trze-

ba odbudować od podstaw. Parlament przygotowuje ustawy mające przekształcić scentralizowaną gospodarkę mongolską w gospodarkę wolnorynkową. W ciągu najbliższych 2-3 lat ma być sprywatyzowanych 70% przedsiębiorstw państwowych. Największy problem Mongolii polega na tym, że nie prowadząc samodzielnej polityki zagranicznej była odizolowana od świata. Zachodni dyplomaci w Mongolii twierdzą, że bez swego rodzaju trzęsienia ziemi świat Mongolii nie dostrzeże.

• Bułgaria podała, że w roku ub. przybyło do Bułgarii ok. 10 tys. nielegalnych imigrantów, wśród których są głównie młodzi mężczyźni z Afryki, Azji i Bliskiego Wschodu. Żyją oni w Bułgarii bez pieniędzy i dokumentów. Zebrza, przystępują do mafii cygańskiej, padają ofiarą oszustów proponujących im przerzut do sąsiedniej Grecji lub Jugosławii. Wiele rodzin z małymi dziećmi mieszka na dworcach kolejowych. Rząd twierdzi, że nie stać go na utrzymanie emigrantów z Trzeciego Świata. Zwrócił się do ONZ i innych międzynarodowych organizacji o pomoc w założeniu obozów dla uchodźców.

• Organ komunistów sowieckich, dziennik "Prawda" ostrzegł bogate kraje zachodnie przed poważnymi negatywnymi skutkami jakie poniosą, jeżeli nie pomogą Związkowi Sowieckiemu uniknąć ekonomicznej katastrofy. "Prawda" podkreśliła, że zachodnia wstrzeźliwość w kwestii pomocy może doprowadzić z powrotem do ery zimnej wojny. Związek Sowiecki i tak wytrzyma - dodała - ale szkoda ceny jaką ludzie sowieccy i reszta świata będą musieli zapłacić. "Prawda" przypomniała, że niedawny apel premiera ZSSR Pawłowa do Zachodu o nowy plan Marshalla i przyznanie ZSSR pomocy w wysokości 100 mld dol. praktycznie przeszedł bez echa.

• W Niemczech toczy się spór co zrobić z 269 sowieckimi Żydami, którzy w czasie wojny w Zatoce Perskiej opuścili Izrael i przybyli do Ber-

lina, zwracając się o zezwolenie na pobyt stały. Rzecznik MSW oświadczył, że grupa Żydów może pozostać w Niemczech nie dłużej niż do połowy lipca br., kiedy upływa termin ważności ich wiz. Ich obrońcy twierdzą, że ewentualna deportacja Żydów byłaby skandalem mogącym niekorzystnie zaważyć na reputacji Niemiec. Minister spraw wewnętrznych Schaeuble odrzucił prośbę o pozostawienie ich w kraju. "Nie ma żadnych podstaw uzasadniających udzielenie tej grupie azylu na zasadach humanitarnych. Ani ich życzenie pozostania w Niemczech, ani błędne przekonanie, że będą mogli pozostać nie stanowi takiej podstawy" - stwierdził Schaeuble. Minister przypomniał, że styczeńowe porozumienie rządów 16 państw zjednoczonych Niemiec o przyznawaniu pobytu żydowskim imigrantom, dotyczyło tylko tych, którzy przyjechali tu bezpośrednio ze Związku Sowieckiego, gdzie upadek gospodarczy i antysemityzm stały się przyczyną exodusu Żydów. Izrael, któremu należało na sprowadzeniu jak największej liczby Żydów sprzeciwia się przyjmowaniu przez inne kraje, tych, którzy osiedlili się już w państwie żydowskim, a następnie decydują się na opuszczenie go.

• Na Przylądku Canaveral na Florydzie odsłonięto pomnik poległych astronautów. Na granitowej ścianie wysokiej na 4 piętra, zwanej "Zwierciadłem Kosmosu", wyryto nazwiska 15 astronautów, którzy polegli w czasie wykonywania swych zadań. Pierwszym był T. Freeman, który poniósł śmierć w roku 1964 podczas lotu treningowego na pokładzie odrzutowca. Tabliczki z nazwiskami astronautów są podświetlane promieniami słonecznymi odbitymi w umieszczonych z tyłu zwierciadłach, a cały monument powoli obraca się na kontrolowanym piedestale. W dniach pochmurnych i w nocy tabliczki podświetlane będą światłem sztucznym.

WIĘCEJ JAPONII

Premier Mulroney spotkał się w Tokio z premierem Japonii Kalfu oraz z japońskimi byzesmenami. Mulroney zaapelował o olbrzymie zwiększenie inwestycji w całej Kanadzie podkreślając, że w przeliczeniu na głowę mieszkańca inwestycje japońskie w Kanadzie stanowiązaledwie połowę inwestycji japońskich w USA. Podczas spotkania z premierem Kalfu Mulroney poruszył także problem odszkodowania dla Kanadyjczyków, którzy w czasie II wojny światowej byli bici, torturowani i głodzeni w japońskich obozach jenieckich.

MULRONEY ZA POMOCĄ DLA ZSSR

Mulroney powiedział w Tokio, że Zachód powinien przyznać Związkowi Sowieckiemu olbrzymi pakiet pomocy ekonomicznej, gdyż bez tego prezydentowi Gorbaczowowi nie udało się doprowadzić do końca reform politycznych i ekonomicznych. Premier zaapelował do przywódców najbardziej uprzemysłowionych państw świata, ażeby podczas swego spotkania w lipcu w Londynie zaofiarowali odpowiednią pomoc. Mulroney podkreślił, że Zachód powinien udzielić pomocy Gorbaczowowi, gdyż w żywotnym interesie Zachodu leży ekonomiczna i polityczna stabilizacja ZSSR. Niedawno premier ZSSR Pawłow oraz prezydent Gorbaczow zaapelowali do Zachodu o pomoc w wysokości 100 mld dol. Premier Mulroney jest pierwszym przywódcą siódemki, który publicznie wyraził gotowość udzielenia tej pomocy.

LITWA BARDZIEJ GOTOWA NIŻ RESZTA ZSSR

W Kanadzie złożył oficjalną wizytę premier Litwy Gedeminas Vagnorius. Podczas spotkań z przedstawicielami rządu i biznesu Vagnorius apelował o inwestycje na Litwie, uwypuklając, iż Litwa jest bardziej gotowa i otwarta na zachodni byznes niż reszta ZSSR. Vagnorius powiedział, że Związek Sowiecki cały czas próbuje storpedować wysiłki Litwy na rzecz demokracji i niepodległości. Litwa, zdaniem premiera Litwy, jest pełna prowokacji sowieckich, które mają dać pretekst Moskwie do wprowadzenia stanu wojennego.

USTERKI FORDÓW

Dyrekcja Ford Motor Co. poinformowała, że właściciele ponad 1 mln wyprodukowanych przez tę firmę samochodów będą musieli oddać je do naprawy ze względu na stwierdzone wady fabryczne.

W samochodach marki Taurus wyprodukowanych w latach 1986-89 oraz Sable wyposażonych w mechanizm automatycznego przesuwania siedzeń stwierdzono wady instalacji zamontowanych pod fotelem kierowcy. Zwarcie instalacji może spowodować pożar foteli w tych samochodach.

Obliczono, iż do naprawy będzie musiało powrócić 259 tys. tego typu pojazdów obecnie jeżdżących po Stanach Zjednoczonych, 5 tys. w Kanadzie i 6 tys. w innych krajach, dokąd Ford eksportuje swe samochody.

Ponadto do kontroli powróci 679 tys. samochodów wyprodukowanych w latach 1984-85 marki Thunderbird, Cougar, Mustang, Capri, LTD, Crown Victoria, Grand Marquis, Town Car, Continental i Mark VII, gdyż w pojazdach tych stwierdzono usterki w układzie wydechowym.

Ford powiadomi też właścicieli 60 tys. furgonetek serii F wyprodu-

kowanych w latach 1990-91 oraz pojazdów marki Econoline, gdzie znaleziono błędy w pracy wtrysków paliwa.

W wydanym komunikacie dyrekcja Forda stwierdza, iż wszystkie wymienione wyżej naprawy zostaną dokonane bezpłatnie, a właściciele pojazdów zostaną powiadomieni o terminie zgłoszenia się ze swym pojazdem celem dokonania naprawy stwierdzonej usterki fabrycznej.

Podczas pięciodniowej wizyty w Hongkongu premier Mulroney podarował miastu na ręce gubernatora Hongkongu Sir Davida Wilsona totem Indian kanadyjskich. Mulroney ponadto zabiegał o inwestycje, złożył wizytę na cmentarzu wojskowym, na którym pochowanych jest 283 Kanadyjczyków poległych w obronie Hongkongu w grudniu 1941 r. przed Japończykami oraz odwiedził obóz uchodźców wietnamskich podkreślając, że Kanada będzie kontynuowała politykę przyjmowania znacznej liczby imigrantów z Azji południowo-wschodniej.

POLACY NIE POCZUWAJĄ SIĘ DO WINY

Reakcje po wypowiedzi Wałęsy w Izraelu

W ub. tygodniu na stronie drugiej zamieściliśmy informację o wizycie Wałęsy w Izraelu i jego przemówieniu w Knesecie. Mówiąc o stosunkach polsko-żydowskich i holocaustie podczas II wojny światowej Wałęsa powiedział - "Ale byli też wśród nas zbrodniarze. Jestem chrześcijaninem i nie wolno mi ludzką miarą ważyć dwudziesto-wiecznych krzywd obu narodów. Tu, w Izraelu, kraju naszych narodzin i odrodzenia, proszę Was o wybaczenie". W krótkim komentarzu redakcyjnym wskazaliśmy, że niewątpliwie chrześcijańscy biskupi polscy potrafili dokonać podstawowego rachunku krzywd wobec Niemców podsumowując go słowami "Przebaczymy i prosimy o przebaczenie".

Wypowiedź Wałęsy nie uwzględniająca obu stron relacji mogła być wyzwaniem dla wielkoduszności gospodarzy. Ci jednak nie tylko nie podjęli wyciągniętej ręki, ale wręcz stworzyli z nieprzemysłanej wypowiedzi prezydenta Polski okazję do antypolskiej nagonki w prasie. Dał ku temu powody Icchak Szamir premier Izraela, który w wystąpieniu po Wałęsie wypomniał po raz kolejny krzywdy jakich Żydzi doznali od Polaków, twierdząc ponadto, że w Polsce była dogodna gleba do holocaustu. Podkreślił, że niewielu Polaków pomagało Żydom.

Prośbę Wałęsy o wybaczenie uznał w rozmowie z dziennikarzami za coś całkowicie normalnego.

Prasa izraelska i zachodnia przyjęły wystąpienie prezydenta Wałęsy w Knesecie ze zrozumiałym entuzjazmem. Przed wizytą dziennikarze zachodni zakładali, że będzie to wizyta trudna, obarczona nieufnością i

silnymi emocjami. Przypomniano w związku z tym niektóre niefortunne wypowiedzi Lecha Wałęsy z ostatniej kampanii wyborczej, jak również niefortunne i obraźliwe wypowiedzi obecnego izraelskiego premiera Szamira, który powiedział przed trzema laty, że Polacy wysysają antysemityzm z mlekiem matki. Po wystąpieniu Wałęsy z prośbą o wybaczenie prasa powszechnie zajęła stanowisko, że dobrze się stało, że Wałęsa wyciągnął do Żydów rękę i że zaistniała szansa na poprawę stosunków pomiędzy Polską i Izraelem. Jednocześnie nie można było nie zauważyć przebijającej w komentarzach postawy: "Oto widzicie, sam prezydent wyraził skruchę i przyznał, że Polacy są antysemitami, a historia Polski jest obciążona antysemityzmem". Największy kanadyjski dziennik "Toronto Star" z 26 maja w przeglądzie wydarzeń tygodnia przyjął, że prezydent Wałęsa przyznał się do winy i przeprosił Żydów za wieki prześladowań jakich doznali w Polsce. Było to powtórzenie idei wyrażonej na pierwszej stronie wtorkowego "Stara" w relacji z przemówienia prezydenta Polski.

Zarówno wystąpienie to jak i położenie akcentu na winę Polaków wywołało prawdziwą burzę w środowisku polskim.

Wielu Czytelników odniosło się bardzo przychylnie do naszego komentarza i wyraziło zdziwienie, że mieliśmy odwagę zająć w tej sprawie stanowisko. Oburzenie na szafowanie prośbą o wybaczenie win było wśród Polonii powszechne.

ZG KPK wydał oświadczenie prasowe, w którym zajął stanowisko w tej sprawie wskazując na zasługi Polaków w ratowaniu Żydów. Tekst,

którego oryginał w języku angielski przytaczamy poniżej nie znalazł odbicia w prasie kanadyjskiej.

W Polsce Stronnictwo Narodowe ostro zaprotestowało przeciwko wypowiedzi prezydenta L. Wałęsy oraz premiera Izraela. "Jest to szczególnie bolesne i obraźliwe dla tysięcy Polaków, którzy utracili swoich bliskich zamordowanych przez Niemców za pomoc okazywaną w Polsce Żydom" - czytamy w oświadczeniu.

Obecnie nadchodzą protesty z różnych krajów świata. Polacy od wielu lat próbowali przezwyciężyć niesprawiedliwą etykietę żydożerców powszechnie przyklejaną im na Zachodzie. Jedną źle sformułowaną wypowiedź zniweczyła ich wieloletnie wysiłki.

OŚWIADCZENIE KPK

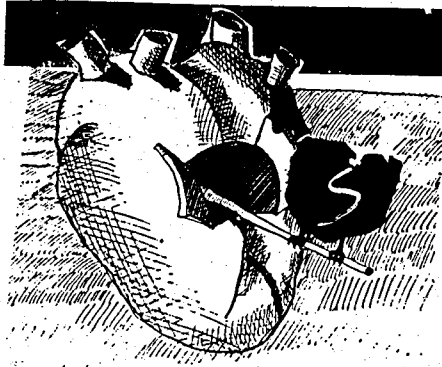
MEDIA STATEMENT

Polish President Lech Walesa's recent address to the Israeli parliament (May 20, 1991) has given rise to a considerable amount of misapprehension.

While Walesa decried and asked forgiveness for any manifestations of anti-Semitism in Poland's past, he did not, as some sources suggest, imply that Poles as a nation, or any significant number of Poles, participated in the Holocaust or were in some way responsible for the existence of Nazi German concentration and death camps on her territory.

As Szymon Datner, a director of Warsaw's Jewish Historical Institute who has spent the last forty years of

Dokończenie na str. 33

POLITYKA

Po wybaczeniu

Po powrocie z czterodniowego pobytu w Izraelu prezydent Wałęsa powiedział, że jego wizyta stanowiła nowy etap w stosunkach polsko-żydowskich. "Ale chodzi tu - podkreślił - nie tylko o stosunki z samym Izraelem jako państwem, lecz także o Żydów rozsiadanych po całym świecie. Chcę uczynić wszystko, aby pomóc bardzo trudnym polskim reformom. Z zewnątrz czynię dla nich jak najlepszy klimat".

Punkt zwrotny

Wicepremier Leszek Balcerowicz zapoznał Sejm z aktualnym stanem gospodarki i związanymi z nią działaniami rządu. Podkreślił, że znaleźliśmy się w punkcie zwrotnym, gdyż m.in. wobec wzrostu napięcia społecznego w kraju znów aktualna jest alternatywa:

Konsekwentnie kontynuować przemiany ustrojowe na drodze do normalności czy powrócić do fatalnego w skutkach wyścigu cen i płac. Przyznał, że głębsze od przewidywanych są spadek produkcji przemysłowej i deficyt w budżecie państwa.

Bronił słuszności antyinflacyjnej polityki pieniężnej służącej umacnianiu złotówki. Najwięcej czasu poświęcił na przekonywanie do idei przyspieszenia restrukturyzacji gospodarki. Miał na myśli zwłaszcza przekształcanie w spółki skarbu państwa przedsiębiorstw państwowych jako pośredni etap prywatyzacji.

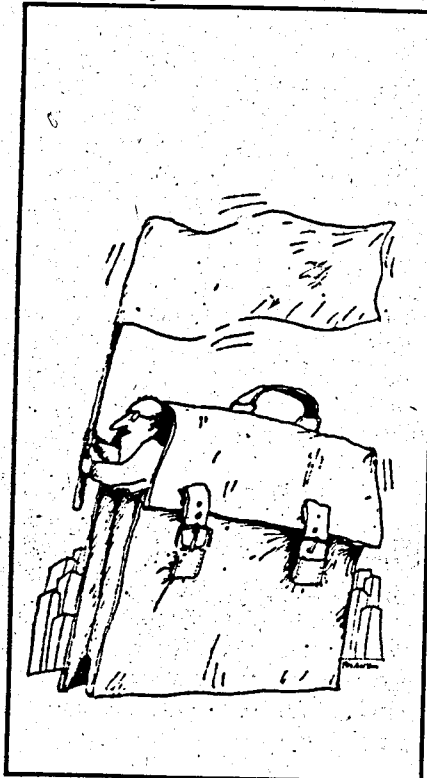
Rząd przeżył

Rząd Bieleckiego został poparty przez 188 posłów, którzy głosowali przeciwko wyrażeniu votum nieufności dla rządu (za było 54 posłów, 30 wstrzymało się). Projekt uchwały o odwołaniu przez Sejm rządu premiera Bieleckiego zgłosił poseł Jacek Soska (PSL), argumentując, że rząd nie poprawił stanu gospodarki. Soska po głosowaniu powiedział, że faktycznie rząd nie ma poparcia większości posłów, ale w parlamencie panuje przekonanie, że musi on dotrwać do wyborów. Rząd to wykorzystuje, robi swoje i zatyka uszy na argumenty posłów.

Senat przyjął ordynację wyborczą

Senat nie zgłosił zastrzeżeń do obu ordynacji wyborczych - do Sejmu i Senatu - i odesłał je prezydentowi do podpisu.

Decyzja Senatu daje praktycznie pewność, że prezydent zarządzi wybory przed 15 czerwca, co umożliwi ich przeprowadzenie w terminie październikowym.

Zgoda na lek torfowy

Minister zdrowia Władysław Sidorowicz wydał zezwolenie na produkcję preparatu torfowego profesora Tolpy. Kiedy lek pojawi się w aptekach nie wiadomo. Umowa z Barbarą Plasecką-Johnson przewiduje natychmiastowe uruchomienie produkcji.

Potrzebna męska rozmowa

Istnieje potrzeba męskiej rozmowy z prezydentem - powiedział Alojzy Pietrzyk, przewodniczący Regionu Śląsko-Dąbrowskiego Solidarności. Podczas akcji protestacyjnej 22 maja usłyszeliśmy wiele gorzkich słów pod adresem prezydenta, wynikających z braku realizacji jego obietnic wyborczych - stwierdził Pietrzyk.

Wydajemy

MSW podało, że dezertery z Armii Sowieckiej i cywili obywatele z ZSSR, którzy opuścili jednostki stacjonujące w Polsce bądź transporty przejeżdżające przez nasz kraj, będą przekazywani władzom ZSSR po uprzednim powiadomieniu MSW i pełnomocnika rządu ds. pobytu wojsk sowieckich w Polsce.

Dezertery, którzy przybyli do Polski z terytorium ZSSR legalnie, będą traktowani jak inni cudzoziemcy, a po zadeklarowaniu się przez nich jako dezertersów należy powiadomić MSW. W przypadku nielegalnego przekroczenia granicy będą przekazywani władzom sowieckim.

Analogicznie traktowani będą dezertery z Czecho-Słowacji. Dezertery sowieccy przybyli z Niemiec będą tam wydalani zgodnie z porozumieniem o readmisji, zawartym z państwami z Schengen.

Krwawe wybory

Szef OPZZ Alfred Miodowicz powiedział, że ludzie nie wytrzymają dalszego obniżania poziomu życia. Ale niestety jest to jedyne wyjście z pułapki recesji w jaką wpadliśmy. Bezrobocie obejmie 2,5 mln osób. Konsekwencją tego będą niepokoje społeczne i krwawa kampania wyborcza, w której wyłoniony zostanie Sejm o składzie uniemożliwiającym

prorowadzenie procesu budowy demokracji w kraju.

Pańko prezesem NIK

Poseł Walerian Pańko (rekomendowany przez OKP) został wybrany przez Sejm prezesem Najwyższej Izby Kontroli. 50-letni profesor nauk prawnych z Uniwersytetu Śląskiego otrzymał 206 głosów, jego konkurent Wiesław Woda (rekomendowany przez PSL) - 126. Senat zaakceptował kandydaturę Pańki przy dwóch głosach sprzeciwu. "Mając ograniczone środki - powiedział nowy prezes - NIK będzie skutecznie wspierać parlament pod warunkiem skoncentrowania działalności na wybranych polach. Najbardziej potrzebne byłoby szczególnie baczne przyjrzenie się stosunkom własnościowym w procesie reform. Także zjawiskom występującym w przedsiębiorstwach w trakcie ich prywatyzacji i komercjalizacji. Trzeba dostrzec groźbę "wycieku" dobra publicznego, wypracowanego przez społeczeństwo i przejęcia go za pół darmo przez różnego rodzaju cwaniaków.

Inspektorzy powinni dostarczać obfitszego i bardziej przystosowanego do potrzeb parlamentu materiału z kontroli stosunków gospodarczych z zagranicą. Otwarcie na świat, demonopolizacja uprawnień handlowych, wszystko to przynosi wiele pozytywnych efektów. Równocześnie jednak, może ono zrodzić groźne zjawiska stanowiące ogromne niebezpieczeństwo dla dobra publicznego".

Stolica przestała cuchnąć

Władze Warszawy doszły do porozumienia z komitetem strajkowym w stołecznym MPO. Śmieciarze otrzymali m.in. podwyżkę płac o 400 tys. zł na pracownika i podjęli wózkę śmieci. Stolica odetchnęła z ulgą, gdyż po 8 dniach strajku z dnia na dzień coraz bardziej cuchnęło.

Po 4 dniach zakończyła także strajk warszawska komunikacja.

Protestują policjanci

Akcję protestacyjną w całym kraju prowadził NSZZ policjantów. Domagają się oni reorganizacji resortu,

Z czego się Polska śmieje?

- NIBY NIK W TEJ TRAWIE NIE PISZCZAŁO, ALE JEDNAK KAZAŁEM ZAORAC

poprawy wyposażenia technicznego oraz pozostawienia dotychczasowych uprawnień socjalnych i medycznych. Protestujący skarżą się na niedofinansowanie policji. Praktycznie brakuje wszystkiego, już nawet papieru i formularzy. Ograniczane są przejazdy samochodami patrolowymi. Poza komendą stołeczną nie można przejechać więcej niż 30 km dziennie. Policjanci skarżą się także na wielką biurokrację. Za mało jest patroli na ulicach, za to w biurach siedzi mnóstwo niepotrzebnych ludzi. Policjanci nie chcą się zgodzić na propozycję odebrania im przywileju leczenia się w specjalnych placówkach MSW.

Agent nadal tajny

Jako minister spraw wewnętrznych nie ujawnię nazwisk tajnych współpracowników b. Służby Bezpieczeństwa lub byłej Milicji Obywatelskiej - powiedział w Sejmie szef tego resortu Henryk Majewski. Przemawiają za tym względy natury

prawnej, społecznej i politycznej, a także moralnej. Minister zaznaczył, że dokumenty dotyczące tajnych współpracowników mają szczególnie ważne znaczenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa i oznaczone są klauzulą "tajne" specjalnego znaczenia. Majewski poinformował, że w wykazach MSW zarejestrowano ok. 3 mln osób. Rejestr ten uzupełniony był teczkami, z których część została świadomie zniszczona już w 1956 r., a ostatnio na dużą skalę w 1989 r., co jest przedmiotem śledztwa aktualnie prowadzonego przez prokuraturę. Weryfikacja 3 mln ludzi nie jest możliwa ani dla MSW, ani dla żadnej doraźnie powołanej komisji.

Nie ma żadnych dowodów, że Marian Zacharski, były współpracownik wywiadu polskiego w USA, obecnie dyrektor centrali "Pewexu" pracował dla innego niż polski wywiad - powiedział Majewski odpowiadając na pytanie pos. J. Beszty-Borowskiego (OKP). Zdobył ważne dokumenty i imputowanie mu współpracy z innymi służbami jest dla niego krzywdzące.

GOSPODARKA

AmerBank

Rozpoczął działalność w Warszawie pierwszy po wojnie bank prywatny w Polsce z udziałem kapitału zagranicznego - AmerBank in Poland. AmerBank prowadzi obsługę klientów zarówno w dewizach jak i w złotych. 80% udziału mają w nim firmy amerykańskie, 20% ich partnerzy krajowi. Celem banku jest przyspieszenie napływu kapitału zagranicznego do Polski oraz promowanie rozwoju polskiej gospodarki w kołach światowego biznesu.

Inicjatorem utworzenia banku był m.in. zmarły niedawno wybitny pisarz Jerzy Kosciński. Jak poinformował przewodniczący Rady Nadzorczej AmerBanku Witold S. Sulimski firmy amerykańskie wniosły do banku dotychczas 6 mln dolarów, ale zamierzają w najbliższym czasie powiększyć swój wkład do 75 mln dolarów.

Kolej zwija tory

Od 2 czerwca nie wyjedzie na trasy 1700 (z dotychczasowych 7500) pociągów dalekobieżnych i podmiejskich. PKP likwiduje linie deficytowe i te, na których frekwencja podróżnych jest marna. Zawieszane zostają ekspresy: "Fredro", "Posejdon", "Błękitna Fala" na całych trasach, "Bystrzyca" na odcinku od Lublina do Chełma, a "Lajkonik" -

poza sezonem letnim. Nie będzie kursowało 36 innych pociągów dalekobieżnych, a 121 będzie wyjeżdżało na trasy rządowej. Odwołanych zostanie 9 pociągów międzynarodowych. Cieszyć się nie ma z czego. Będzie trudniej dojechać.

Agencja zamiast Agencji

Rząd przyjął autopoprawkę do projektu ustawy o działalności spółek z kapitałem zagranicznym. Agencja ds. Inwestycji Zagranicznych ma przestać istnieć.

Poprawkę przyjęto z inicjatywy Ministerstwa Przekształceń Własnościowych. W miejsce agencji - samodzielnej instytucji, od której decyzji zależało utworzenie firmy z udziałem kapitału spoza Polski - ma powstać spółka skarbu państwa o nazwie Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych. Ma ona podlegać resortowi prywatyzacji. Zdaniem rządu, dotychczasowa Agencja musiała - ze względu na przepisy - łączyć sprzeczne funkcje: kontrolowanie dopływu kapitału do Polski i promocję. Nowa ma zająć się wyłącznie promocją i marketingiem na rzecz polskich przedsiębiorstw za granicą.

Mieć własny przekazior

Ponad 250 podań w sprawie uruchomienia prywatnych rozgłośni radiowych i 150 stacji telewizyjnych ma być rozpatrzonych do końca czerwca tego roku przez Ministerstwo Łączności. Ministerstwo zapowiada,

że lista pomyślnie załatwionych spraw powinna być znana w pierwszej połowie lipca.

Wśród chętnych na własne radio jest m.in. Centralny Komitet Wykonawczy SdRP, "Pałac pod Baranami" i Wanda Tymnińska, siostra Stanisława Tymnińskiego.

Amerykanie pomagają przy produkcji gazu

Firma Pol-Tex Methane rozpoczęła wiercenia mające na celu produkcję metanu ze złóż węgla na obszarze Rybnickiego Okręgu Węglowego - poinformowali przedstawiciele spółki związanej między McKenzie Methane - Poland z Teksasu, i kopalnią węgla kamiennego "Jastrzębie". W ciągu pierwszych 2 lat nakłady inwestycyjne, pokrywane w całości przez Amerykanów, mają wynieść 36 mln dolarów. "Jastrzębie" zajmie się organizacją i techniczną stroną przedsięwzięcia. Wiceprezydent przedsiębiorstwa Stephen Jeu ocenia, że w 1996 r. produkcja gazu wystarczy na zaspokojenie polskich potrzeb i zastąpi import. Spółka ma wydobywać 5 do 6 mld m sześciennych gazu rocznie, także ze złóż, które w przyszłości nie będą wykorzystywane przez kopalnie. Pol-Tex Methan jest pierwszą polską spółką z udziałem kapitału zagranicznego, która uzyskała uprawnienia do produkcji i przetwarzania surowców mineralnych w Polsce. Właścicielem koncesji jest kopalnia "Jastrzębie".

Polska w rankingu

W Korei Południowej, jednym z "azjatyckich tygrysów", dokonano perspektywicznej oceny rynku Europy Środkowej i Wschodniej. Według skali od 1 do 6 (1 - najlepsza ocena) Polska jako ewentualny partner gospodarczy oceniana jest następująco: łączna ocena 3+ (lepsze notowania Czechosłowacja, Niemcy, Węgry); gospodarka - 3 (ZSSR, Bulgaria, Czechosłowacja, Niemcy, Węgry); rynek pracy - 3 (Czechosłowacja, Niemcy, Węgry); wielkość rynku - 2 (Związek Sowiecki). Zasoby - 2 (Związek Sowiecki); akceptacja in-

westycji zagranicznych - 2, (Jugosławia, Węgry); perspektywy podziału zysków - 1; perspektywy pomocy zagranicznej - 2; perspektywy polityczne 2 lepsze notowania mają tylko Niemcy).

Polska więc w notowaniach w Południowej Korei zajmuje miejsce powyżej środka tabeli, ale generalnie jest gorzej oceniana ekonomicznie niż Węgry i Czechosłowacja.

Drogi niebezpieczne

Dr. inż. Sławomir Gołębiowski, przewodniczący Głównej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Polskiego Związku Motorowego podał, że w roku 1989 liczba wypadków w Polsce wzrosła o 23,5% w stosunku do roku 1988, a liczba zabitych w tych wypadkach aż o 44,7%. Rok 1990 był jeszcze gorszy. W porównaniu z poprzednim odnotowano wzrost wypadków o 8,9% i ofiar o 9,8%. Liczba zabitych zwiększyła się aż o 14,5%. **Co tydzień mamy w kraju ok. 1200 wypadków drogowych z 1400 rannymi i ok. 140 zabitymi na miejscu.** W krajach Europy Zachodniej natomiast te liczby są ustabilizowane (choć pojazdów przybywa) bądź maleją, a skutki z roku na rok są mniejsze jeżeli chodzi o liczbę ofiar. U nas na jeden rejestrowany wypadek przypada statystycznie 0,15 zabitego, podczas gdy na Zachodzie aż siedmiokrotnie mniej (RFN - 0,018, Austria - 0,029, Wielka Brytania - 0,02).

Ogół strat materialnych w zeszłym roku z tytułu wypadków drogo-

wych wyniósł około 20 bilionów złotych. Około 65% wypadków powstaje na skutek nieprzestrzegania przepisów.

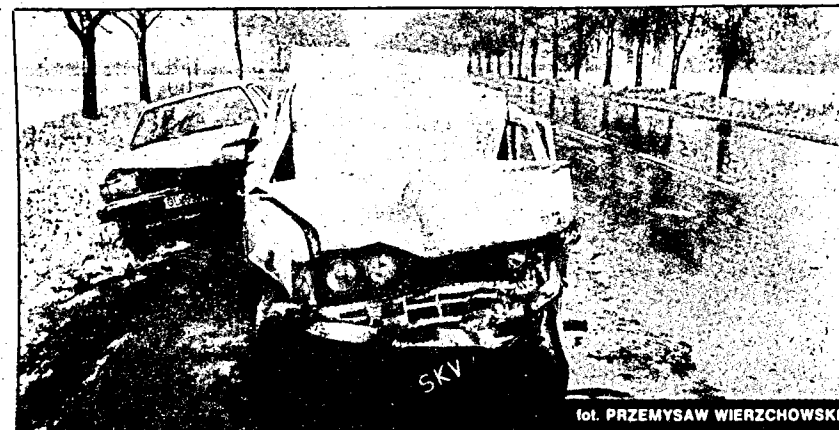
Kartofle na ruskie pierogi

Polsko-sowiecka spółka Plod-Ost zawarła z "Sojuzplod-importem" kontrakt na dostawę do ZSSR 125 tys. ton ziemniaków. Dla strony polskiej jest to bardziej opłacalne niż eksport zboża - za każdy kwintal ziemniaków rolnicy otrzymują od 32 tys. do 35 tys. zł.

Zabezpieczająca elegancja

Lubawskie Zakłady Konfekcji Technicznej wyprodukowały po raz pierwszy w Polsce kamizelki kulo odporne. Pierwsze 1200 kamizelek za pośrednictwem Komendy Głównej Policji, sprzedano Brazylijczykom. W kolejce czekają inni kontrahenci. W Polsce mają być sprzedawane w drugiej połowie roku. Kamizelki z Lubawy zdaniem specjalistów posiadają światowe standardy, przede wszystkim dużą wytrzymałość. Produkowane są w dwóch wersjach: lekkiej, przystosowanej do noszenia pod ubraniami i cięższej, noszonej na ubraniach.

Kamizelki lekkie kosztują 3 mln zł i produkowane są z myślą o prywatnych użytkownikach, którzy w związku z wykonywanym zawodem narażeni są na niebezpieczeństwo. Wersja cięższa kosztuje 7,5 mln zł i przeznaczona jest dla wojska, policji i służb specjalnych.

fot. PRZEMYSŁAW WIERZCHOWSKI

Z czego się Polska śmieje?

się w ścisłej światowej czołówce: piractwo.

Polski rynek muzyczny i wideo jest zdominowany przez nielegalną produkcję, mało tego, "czarne" kasety made in Poland zalewają rynek w Niemczech, ZSSR, Szwecji i innych krajów Europy.

"Ojciec chrzestny III", którego polska premiera odbyła się 12 kwietnia w warszawskim kinie "Muranów", na nielegalnych kasetach dostępny był u nas już... w styczniu, bo piracką kopię przywieziono z USA zaraz po pierwszym amerykańskim pokazie filmu. Kasety ze skopionym u nas "na czarno" "Batmanem" zna policja w całej Europie. Obok nielegalnych kaset ostatnio zaczęła także rozkwitać produkcja dekodowników (ich wytwórcy ogłaszają się w gazetach), pozwalających oglądać filmy z kodowanych kanałów satelitarnych.

W Szwecji można kupić przywiezione z Polski najnowsze kasety Stinga, Chrisa Izaaka czy Sister of Mercy za jedyne 10 koron (15 tys. zł). Licencjonowane nagrania kosztują pięć razy więcej. Na pierwszy rzut oka polskie kasety nie różnią się od oryginalnych - niektóre mają nawet nadruk zastrzegający prawa autorskie. Policja twierdzi, że pełny koszt produkcji jednej kasety wynosi ok. 5 tys. zł. Mimo że ich jakość jest zdecydowanie gorsza od zachodnich, wśród Szwedów cieszą się olbrzymim powodzeniem.

Ustawa o kinematografii umożliwiła ściganie w Polsce nielegalnej produkcji kaset wideo, ale w praktyce większość piratów nic się nie dzieje. Od początku roku w ramach prowadzonej przez policję akcji "Pirat" skonfiskowano ponad 10 tys. kaset i wszczęto ok. 150 postępowań przygotowawczych. Jednak w większości przypadków prokuratorzy umorzili sprawy. Nie ma w ogóle przepisów karnych dla piratów kopiujących m.in. kasety magnetofonowe, programy komputerowe, książki. Według policji najbardziej opłacalne jest kopiowanie kaset wideo. Dzienny dochód z ulicznej walizki z kasetami wynosi ok. 1 mln zł.

Gospodarka na czarno: amfetamina

Według najnowszych statystyk centrali Interpolu w Lyonie, zajmujemy drugie miejsce w Europie (po Holandii) w produkcji amfetaminy - 6,9 proc. eksportu europejskiego - podał Kazimierz Piękoś z polskiego Interpolu.

Nasi przemytnicy są sklasyfikowani na trzecim miejscu, jeśli chodzi o zatrzymania (w 1990 roku zatrzymano 12), ale połowa zatrzymanych Niemców (pierwsze miejsce) to osoby narodowości polskiej.

Polska amfetamina (przewyższająca jakością wyroby z Holandii i Stanów Zjednoczonych) przemykana jest głównie do Niemiec i krajów skandynawskich.

Kolejnym zmartwieniem Interpolu jest tranzyt haszyszu, marihuany i heroiny przez Polskę. Polskie porty są etapem przejściowym między Bangkodem i Singapurem a Rotterdamem. W Polsce zmieniane są listy frachtowe tak, aby celnik w Rotterdamie nie podejrzewał, że przesyłka jest nadana w Azji. Nawet jeśli mamy informację o przemyśle,

znalezienie samego kontenera w gdyńskiej bazie zajmuje cały dzień - relacjonuje pracownik Interpolu. Przez ten czas towar można przepakować. Zamiast narkotyków znajdujemy inną kontrabandę - złoto, zegarki i dolary. Spedycją tego towaru do Holandii zajmują się głównie firmy polskie.

Kinowa wolnoamerykanka

Prywatyzacja kin i pojawianie się coraz większej ilości pośredników zrobiły swoje. Mamy wolny rynek cen i repertuarów. Gdyby nie było wiadomo, że to Warszawa, można by pomyśleć, że jest się gdzieś na prowincji amerykańskiej. W 26 kinach stolicy wyświetlanych jest 20 różnych filmów. 22 z nich to produkcje prosto z Wielkiej Wody! Wszystkie najbardziej, zdaniem dystrybutorów i właścicieli kin, chodliwe. Nędzne horrory i rzeczywiście dobre filmy. Poza Ameryką, reszta świata jakby nie istniała. Polskich filmów raptem w kinowych programach jest 3, a po jednym z Australii, Anglii i Szwecji. Trochę egzotyki wprowadza film rodem z... Botswany.

GRAFF '90

Również ceny trochę pachną Ameryką. Za przyjemność obejrzenia "Tańczącego z wilkami" w "Kulturze" czy "Lunie" trzeba wyłożyć już 20 tys. zł. "Chłopcy z ferajny" w kinie "Praha" kosztują 15 tys. - bilet normalny i 10 tys. - ulgowy. W "Skarpie" ta sama przyjemność wymaga 15 tys. zł. Najciekawiej przedstawia się jednak polityka cenowa w "Sawie". Żeby zobaczyć "Ojca chrzestnego 3" o 14.00 wystarczy wyciągnąć z kieszeni 15 tys. zł. W późniejszych godzinach trzeba dopłacić jeszcze 3 tys.

Sowieci nie odbierają statków

Stocznia Szczecińska im. Adolfa Warskiego zaangażowała 450 mld zł w budowę statków dla Związku Sowieckiego. Poinformował o tym nowy dyrektor tego zakładu - Krzysztof Piotrowski. Okazuje się, że straty powiększają się każdego dnia o kolejny 1 mld zł, bo armatorzy sowieccy nadal zwlekają z odbiorem zbudowanych na ich zamówienie statków. Jeden z nich już od połowy minionego roku czeka na odbiorcę. Podobny los spotka kilka innych jednostek zamówionych przez kontrahentów sowieckich, a będących w końcowej fazie budowy. Na odbiór czekają również dwa kompleksy do badań na dużych głębokościach zamówione przez Akademię Nauk ZSSR. Szczecińscy stoczniozawcy liczyli, że ostatnie rozmowy polskiego premiera w Związku Sowieckim wyjaśnią problem, a niestety tak się nie stało.

Polonez na ropę

Nowego poloneza z silnikiem diesla można będzie kupić w lecie za ok. 75 mln zł. Nowe modele polonezów pojawią się w sprzedaży w pierwszej dekadzie czerwca. Początkowo będzie w nich montowany dotychczasowy silnik benzynowy o pojemności 1,5 lub 1,6 litra. W lipcu ruszy produkcja polonezów z silnikami diesla (o pojemności 1,9 litra), które będą kupowane od Citroena. Silniki tego typu stosowane są obecnie w Citroenach BX.

Przy jeździe po mieście polonez z

silnikiem Citroena spalać ma 6,8 litra oleju napędowego na 100 km, przy jeździe szosą z prędkością 90 km na godz. - 5,1 litra, a przy prędkości 120 km na godz. 7,5 litra. Nowy polonez będzie miał zmienione nadwozie.

Lekarstwa dużo droższe

Leki produkcji krajowej zdrożały średnio o 34% (od 10 do 300%). Leki objęte podwyżką są najczęściej używanymi środkami farmaceutycznymi. Np. Falvit kosztował 2,6 tys. zł, po podwyżce - 4,5 tys., witamina A + E - dotychczas 2 tys. zł, po podwyżce - 4 tys. zł. Najpopularniejszy środek przeciwbólowy, Gardan, drożeje z 900 do 2 tys. zł, pabialgina z 200 na 1500 zł, maść linomag z 3 tys. na 4,5 tys. zł. Inne nowe ceny: Amidochin - 2 tys. zł, Asprocol - 1800 zł, Chlorchinaldin - 800 zł, Calcium - 800 zł, Cardiamidum w kroplach - 2500 zł, Polopiryna S rozpuszczalna - 1400 zł. Nie podrożały jednak antybiotyki z grupy cefalosporyn. Są też przykłady potaniaenia antybiotyków (biocydyna z 20 na 18 tys.).

TURYSTYKA

JEDNI WYPOCZYWAJĄ, INNI HANDLUJĄ Oszczędni Grecy, rozrzutni Amerykanie

Zainteresowanie Polską wciąż jest duże. W ub. roku odwiedziło nasz kraj ponad 10 mln obcokrajowców, głównie z RFN i USA.

Staliśmy się też krajem interesującym dla Rosjan, Bułgarów, Niemców z byłej NRD, Rumunów i Czechów. Ich wizyty mało mają wspólnego z turystyką, przyświecają im cele handlowe. Rzecz jasna na tych turystach państwo zarabia niewiele - przyjeżdżają na krótko. Jak ognia unikają hoteli i po udanych transakcjach wracają do domów.

Utarło się przekonanie, że Polska jest drogim krajem dla obcokrajowców, że taniej wypada wypoczynek na Majorce niż nad naszym Bałtykiem. Cudzoziemcy narzekają na

słone ceny w polskich hotelach i duże, nawet dla nich, koszty utrzymania. Ile naprawdę wydają w Polsce obcy goście, gdzie i jak wypoczywają? Odpowiedzi na te pytania dają interesujące badania Instytutu Turystyki prowadzone na najbardziej ruchliwych przejściach granicznych.

Ponad 80 proc. ankietowanych gości zagranicznych przyjechało w ub.r. do Polski w celach turystycznych i prywatnych. Mniej niż połowa podróżowała po kraju, pozostali korzystali z pobytu w jednym miejscu. Najwięcej osób przebywało w Polsce Centralnej, najczęściej odwiedzanymi miastami były Warszawa, Kraków i Poznań.

Charakterystyczne, że zorganizowane formy podróżowania (wycieczki) wybrało zaledwie 20 proc. przyjeźdźców. Turysty zachodni najchętniej korzystają z hoteli i mieszkań prywatnych. Nie jest jednak prawdą, że większość to polonosi. Polskie pochodzenie zadeklarowało tylko 36 proc. badanych.

Obcokrajowiec zostawiał w Polsce przeciętnie 312 dol podczas ubiegłorocznego, 12-dniowego pobytu, o połowę więcej niż w 1989 r. Słowem, jeden dzień kosztował go 26 dol. Wydatki turystów są bardzo zróżnicowane zależnie od krajów, z których przyjeżdżają. Najwięcej, bo aż 767 dol. zostawiają u nas turyści z USA, następnie Włosi, Belgowie, Anglicy, Francji. Dysproporcje biorą się głównie z czasu pobytu w Polsce, znacznie dłużej goszczą tu Amerykanie i Kanadyjczycy niż turyści z Europy Zachodniej. Okazuje się również, że wydatki osób samotnych są wyższe aniżeli turystów podróżujących z rodziną.

Najdroższe są jednak wizyty służbowe. Cudzoziemcy przyjeżdżający do nas w interesach wydają 3,7 raz więcej pieniędzy dziennie od zachodnich turystów. Więcej pieniędzy zostawiali też goście zatrzymujący się w hotelach. Ich wydatki były ponad dwukrotnie wyższe niż pozostałych gości.

Doktorat dla J. Giedroycia

Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego przyznał, na wniosek Rady Wydziału Filologicznego, doktorat honoris causa tej uczelni Jerzemu Giedroycowi, wydawcy i redaktorowi paryskiej "Kultury".

W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że UJ przyznaje tę godność Giedroycowi "w uznaniu historycznych zasług dla kultury polskiej, szczególnie dla podtrzymania w narodzie wiary w przyszłe odrodzenie niepodległej ojczyzny i docenając doniosłość wytrwałego budowania świadomości narodowej na fundamencie prawdy".

Polska nie jest jeszcze suwerenna

"Życie Warszawy" podało, że Jerzy Giedroyc nie przyjedzie do Krakowa, aby odebrać doktorat UJ, ze względów zdrowotnych. Specjalna delegacja UJ wyjedzie do Paryża, gdzie stosowne uroczystości odbędą się 15 czerwca w Bibliotece Polskiej. Tymczasem Giedroyc wyjaśnił, że nie przyjedzie do Polski "nie tyle z powodów zdrowotnych, co z uwagi na ważne względy formalne".

"Jestem imigrantem politycznym i za takiego dalej będą się uważali, do czasu, kiedy nie zostanie powołana nowa Konstytucja i przeprowadzone wolne wybory do Sejmu - dwa podstawowe warunki suwerenności Polski" - powiedział Jerzy Giedroyc.

"Myślę, że jest to stanowisko logiczne. Jeżeli przez tyle lat walczyło się o Polskę niepodległą, to nie można zadowolnić się teraz jakimiś rzeczami niedopełnionymi. Dlatego byłem przeciwny przekazaniu insygnów przez rząd londyński. Moje stanowisko było zrozumiałe w świetle tego, co piszemy w "Kulturze". Świadczy o tym mój ostatni artykuł, zatytułowany "Drogi wyjścia", który został zresztą odrzucony zarówno przez "Życie Warszawy", jak i przez "Rzeczpospolitą".

Redaktor Giedroyc ocenia sytuację w Polsce jako "katastrofalną": "sprawy narodowościowe, choćby na przykładzie Przemysła, niektóre wypowiedzi poszczególnych ministrów, m.in. ostatnia wypowiedź wiceministra zdrowia to są sprawy skandaliczne i niedopuszczalne, które mogą się zemścić w przyszłości".

Laureaci nagrody fundacji Krzyżanowskiego

Tadeusz Mazowiecki z Unii Demokratycznej, Ryszard Bugaj z Solidarności Pracy, Marek Nowicki z Komitetu Helsińskiego zostali laureatami nagrody fundacji Krzyżanowskiego za rok 1990, o czym poinformowano na uroczystości w Stowarzyszeniu "Wspólnota Polska".

Nagrody fundacji, założonej przed dwoma laty przez prawnika polskiego pochodzenia z Filadelfii w USA Ryszarda L. Krzyżanowskiego, przyznawane są wybitnym postaciom polskiego życia publicznego, które zasłużyły się Polsce w dziedzinie ekonomicznej, praw człowieka i prawnym międzynarodowej.

Prof. Andrzej Stelmachowski

Uznać podwójne obywatelstwo

Prof. Andrzej Stelmachowski, marszałek Senatu, przewodniczący Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" udzielił wywiadu Zbigniewowi Różańskiemu z londyńskiego "Dziennika Polskiego". Oto fragmenty:

Z. Różański: Odzywają się coraz liczniejsze głosy, że Polacy żyjący poza krajem powinni mieć zarówno w Sejmie jak i Senacie, a przynajmniej w komisjach swego przedstawiciela. Mógłby on np. w czasie debaty przedstawić problemy z którymi boryka się nasza emigracja. Jaka jest opinia Pana Marszałka w tej sprawie?

A. Stelmachowski: Jeśli chodzi o udział w komisjach senackiej lub sejmowej nie widzę tu żadnych trudności. Jest to tylko kwestia organizacyjna. Natomiast sprawa przedstawicielstwa w Sejmie lub Senacie jest trudniejsza. Swego czasu wyrażałem taką myśl, aby pewna grupa Polaków mianowanych przez prezydenta, po konsultacji z ich organizacjami, mogła zasiadać w parla-

mentie. Wniosek ten nie uzyskał aprobaty. Jest tu bowiem pewna trudność praktyczna.

Znaczna rzesza naszych Rodaków posiada jednocześnie obywatelstwo obcych państw. Polskie prawo nie uznaje takich rozwiązań. Uznaje tylko polskie, lub tylko obce. Dlatego trzeba szybko rozstrzygnąć problem uznania przez Polskę podwójnego obywatelstwa. Gdyby nasz kraj przyjął takie rozwiązanie, otworzyłoby to drogę dla milionów ludzi nie tylko w tej sprawie, ale być może i w innych. W myśl obecnych przepisów ludzie ci nie mogą być wybierani do organów przedstawicielskich.

Problem, który Pan poruszył interesuje nie tylko ludzi z podwójnym obywatelstwem, ale również ludzi żyjących na Wschodzie: To oni bardzo usilnie podejmują starania, aby przywrócić im jednocześnie polskie obywatelstwo, zwłaszcza tym osobom lub ich potomkom, które miały je przed 1940 rokiem.

Z. Różański: A właśnie jak Sejm i Senat podchodzi do tych spraw?

A. Stelmachowski: Nie jest to łatwe, bowiem dotyczy także drugiej strony, która musi wyrazić na to zgodę. W 1957 roku została zawarta konwencja ze Związkiem Sowieckim o likwidacji podwójnego obywatelstwa. A więc wymaga to renegocjacji w sprawie zmian postanowień tamtej konwencji. A to już duża skala trudności.

Spotkanie dziennikarzy polonijnych

O wspieraniu prasy polskiej wydawanej poza granicami kraju w środowiskach polskich mówili uczestnicy zakończonej w Pułtusku pod Warszawą konferencji dziennikarzy polonijnych. Zorganizowano ją staraniem Stowarzyszenia "Wspólnota Polska". Po raz pierwszy, w domu Polonii w Pułtusku, spotkali się wydawcy i redaktorzy prasy polskiej z Zachodu i Wschodu, m.in. z nowojorskiego "Nowego Dziennika" i "Kurier Wileńskiego".

Z wypowiedzi uczestników konferencji wynika, że lepsze perspektywy

rozwoju ma prasa polska w krajach postkomunistycznych, na przeszkodzie jednak stoją bariery materialne i finansowe, a także brak doświadczonych dziennikarzy. W tym zakresie pomoc obiecał wydawca nowojorskiego "Nowego Dziennika" Bolesław Wierzbiański, oferując stypendia dla dziennikarzy z Europy Wschodniej.

Z kolei na Zachodzie, sytuacja jest bardziej ustabilizowana, choć niektóre tytuły polskie upadają z powodu zmniejszającej się liczby czytelników.

Zdaniem Jana Nowaka-Jeziorańskiego stara Polonia często nie mówi już po polsku i nie jest czytelnikiem polskiej prasy. Ten proces będzie się pogłębiał, ponieważ żadna emigracja nie trwa dłużej niż dwa pokolenia.

Niezła jest - w ocenie przybyłych gości - sytuacja prasy polskiej w W. Brytanii, Kanadzie, gorsza w USA, Francji, RFN i Belgii nazwał Bolesław Wierzbiański "prasową pustynią". Przyczyn zanikania prasy polskojęzycznej na Zachodzie uczestnicy konferencji upatrywali w zmianie pokoleń, malejącym związku z polskością i pragnieniem szybkiej asymilacji.

Uczestnicy konferencji mówili także o roli prasy polonijnej. Do niedawna jej zadaniem było wspieranie dążeń niepodległościowych, organizowanie pomocy finansowej dla Polski. W tej chwili - mówiono - rola prasy powinno być informowanie o polskich instytucjach wkraczających na rynki zachodnie, obrona dobrego imienia Polski oraz wspieranie czy też współuczestniczenie w tworzeniu polskiego lobby w danym kraju.

Poseł Gil spotkał się z Polonią austriacką

Z gronem przedstawicieli środowisk polonijnych w Austrii spotkał się w ambasadzie RP w Wiedniu przewodniczący Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, członek Prezydium Rady Krajowej "Wspólnoty Polskiej", pos. Mieczysław Gil.

W spotkaniu udział wzięli m.in. Mieczysław Ledóchowski, prezes "Forum Polonijnego", koordynujący współpracę 22 organizacji, stowarzyszeń i klubów poselskich w Austrii, prezeska Towarzystwa Polaków w Austrii "Strzecha" Danuta Nemling, rektor Kościoła polskiego w Wiedniu, ks. Jan Mazurek, prezeska Stowarzyszenia Polsko-Austriackiej Współpracy Gospodarczej "Polautria" dr Liliana Niestelska i przewodniczący Rady Koordynacyjnej Polskich Organizacji Niepodległościowych w Austrii Marian Gomulka.

Na spotkaniu mówiono o sytuacji polityczno-gospodarczej w Polsce. Mieczysław Ledóchowski zaprezentował działalność i zamiary "Forum Polonijnego" - jedynej tego rodzaju organizacji w polskiej diasporze w świecie.

Każda emigracja jest inna

Senator Anna Bogucka-Skowrońska, sekretarz Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w odpowiedzi na pytanie, z którą z różnych grup emigracyjnych lepiej się współpracuje stwierdziła: - Każda emigracja jest inna. Mamy emigrację niepodległościową i zarobkową. Młodą i starą. W pierwszym pokoleniu i w kolejnych pokoleniach. Wykształconą i niewykształconą. "Wspólnota" stara się znaleźć sposób na współpracę z każdą emigracją.

Najbardziej wdzięczna jest jednak współpraca z Polakami ze Wschodu. Ci ludzie doświadczyli systemu totalitarnego, mają więc przeżycia podobne do nas. Oni nie stawiają Polsce żadnych warunków. Oni akceptują wszystko, dziękują za wszystko. Są gotowi współuczestniczyć we wszystkim.

Emigracja niepodległościowa z Zachodu, która zetknęła się z dojrzałymi formami demokracji i przez wiele lat pomagała, aby stało się w Polsce to, co się stało, jeszcze stawia krajowi warunki. My to rozumiemy, choć Polska powinna być traktowana jako matka, a o matce nie mówi się źle. Polska nie ma jeszcze parlamentu z wolnych wyborów i to głównie sprawą, że ludzie na Zachodzie

ciąg dalszy na str. 20

EUTANAZJA I ABORCJA

Jedną z głównych dyskusji, jakie się obecnie toczą w Polsce, to dyskusja na temat ustawy antyaborcyjnej. Sprawa w gruncie rzeczy dość niepoważna w kontekście ogólnej sytuacji europejskiej, z drugiej jednak strony - gdy chodzi o podstawowe normy moralne - niewątpliwie pierwszoplanowa. I nie chodzi jedynie o normy wyznaczane przez katolicyzm, jak chce to widzieć wielu obserwatorów polskiej sceny. Niewątpliwie Kościół ma tu w Polsce wiele do powiedzenia, gdyż w końcu jest to kraj - wedle danych statystycznych - katolicki. Byłbym jednak bardzo daleki od rozważania tej kwestii wyłącznie w kategoriach religijnych, gdyż takie podejście oznacza bez wątpienia daleko idące uproszczenie i zwolnienie sumienia od odpowiedzialności.

Sprawa bezwzględności naku - czy przykazania - "nie zabijaj" - nie powinna ulegać dyskusji. Tak się jednak dzieje, że dyskusji podlega i podlegać będzie zapewne do końca istnienia ludzkości. Sprawa zabijania człowieka przez człowieka - wyjąwszy uregulowane w kodeksach karnych kategorie "zabójstwa" - nie jest prosta, ulegała też w różnych kulturach i różnych okresach historycznych zmianom nawet bardzo daleko idącym. Nic w zasadzie nie groziło u starożytnych za zabicie niewolnika, w Sparcie tracono kaleki niemowlęta, zabicie szlachcica przez chłopą w I Rzeczypospolitej traktowane było inaczej niż zabicie chłopą przez szlachcica, w dawnej Japonii - jeśli dobrze pamiętam lektury - starców u schyłku życia zamykano w odosobnionych i pilnowanych domach skazując ich na śmierć z głodu i pragnienia. To tylko niektóre z możliwych do przywołania

przykładów, jakie pokazują dość zmienne w zależności od okresu historycznego i cywilizacji podejście do zabijania.

Nasza współczesność w kręgu cywilizacji europejsko-amerykańskiej sankcjonuje zadawanie śmierci na wojnie, regulują to odpowiednie umowy międzynarodowe określające jaki sposób zabijania w tych okolicznościach uznaje się za prawem dozwolony, a jaki nie (przy czym, rzecz jasna, istnieje rozróżnienie między wojną obronną i agresją). Wiele krajów po dzień dzisiejszy sankcjonuje praktykowanie "kary" śmierci (piszę to w cudzysłowie, gdyż w moim przekonaniu nie jest to żadna kara), czyli "uwalnianie" społeczeństwa od jednostek mu zagrażających (w PRL wykonywano wyroki śmierci nie tylko za przestępstwa kryminalne, lecz także za polityczne i gospodarcze).

Jakby osobną kategorią pozbawiania życia istot ludzkich jest usuwanie ciąży oraz eutanazja (o ile wiem nie karana w Holandii). Te dwa wypadki uważa się - i chyba słusznie - za szczególne. W obu wypadkach bowiem zwolennicy tych praktyk stawiają pytanie o granicę człowieczeństwa. W pierwszym wypadku chodzi o odpowiedź na pytanie "czy to już człowiek?", w drugim na pytanie "czy to jeszcze człowiek?". W obu wypadkach dyskusja dotyczy tego czy mamy do czynienia ze świadomą swego istnienia istotą ludzką. W drugim wypadku chodzi dodatkowo o tezę, jakoby - w wypadkach ciężkich i wedle naszej wiedzy nieuleczalnych, a powodujących cierpienia chorób - eutanazja była zbliżeniem humanitarnym, uwalniającym od bólu (dotyczy to także ludzi

w pełni świadomych tego, co się z nimi dzieje).

W każdym wypadku jednak, gdy chodzi o zabijanie ludzi - delikatnie: pozbawianie ich życia - względy, które o podjęciu takich decyzji przesądzą, są względami praktycznymi. Swego czasu miałem możliwość zobaczenia oddziału szpitala w Tworkach pod Warszawą, na którym znaleźli się ludzie chorzy na raka mózgu: istoty wyjące z bólu, nie mające najmniejszej nawet szansy odzyskania świadomości - widok był straszny i pomyślałem wówczas, że dla takich przypadków eutanazja jest właściwie jedynym wyjściem. W chwilę potem jednak zrelektowałem się uznając, że nia ma żadnego sensownego, obiektywnego przez wszystkich uznanego sposobu określenia granicy, po przekroczeniu której życie ludzkie przemienia się w pozbawioną wszelkiej świadomości vegetację. Zaś nieokreśloność takiej granicy stwarza możliwość nadużyć, nawet morderstw dokonywanych w majestacie prawa i medycyny.

Nie jesteśmy w stanie określić granicy człowieczeństwa, granicy powstawania i zanikania świadomości. Dlatego z każdego punktu widzenia - prawnego, medycznego czy jakiegokolwiek jeszcze - rozsądne jest przyjąć, że życie ludzkie od momentu poczęcia do naturalnej śmierci jest życiem człowieka. Przyznam, że nieco zaszokowała mnie scena z powieści Irvinga "Świat według Garp", w której pielęgniarka, by uzyskać dziecko, zapładnia się w stosunku z wegetującym już jedynie, umierającym rannym żołnierzem: tak powołany do życia dzieciak okazuje się genialnym pisarzem. Czy mężczyzna - a właściwie męskie, wegetu-

jące jeszcze ciało - który powołuje (nieświadomie) do życia innego człowieka jest człowiekiem?

Specjalnie splećram tu trudności interpretacyjne, by pokazać, że jak skomplikowanym problemem mamy tu do czynienia. Równie - jeśli nie bardziej - skomplikowany jest problem aborcji. Istnieją kraje, w których w tej kwestii nie ma żadnych ograniczeń, są kraje nakładające na te praktyki pewne prawne utrudnienia, są wreszcie i takie, w których obowiązuje całkowity zakaz. Takim krajem, jeśli by doszło do uchwalenia ustawy antyaborcyjnej w jej skrajnym sformułowaniu, może stać się Polska: właśnie jutro Sejm zabiera się do dyskusji o tym projekcie i przypuszczam, że będzie to jedna z najbardziej dramatycznych, a zarazem żalonych dyskusji parlamentarnych w Polsce - emocje w tej sprawie osiągnęły już stan najwyższy.

I tak, wedle zwolenników całkowitego zakazu aborcji (nawet wówczas, gdy zagrożone jest życie matki), nie są ważne konsekwencje przyjęcia takiego przepisu prawnego. Oto nie jest istotne, że zgwałcona - w sposób nie podlegający dyskusji: powiedzmy, że bestialsko i zbiorowo - kilkunastoletnia dziewczynka, która musi urodzić, praktycznie rzecz biorąc traci wszystkie szanse życiowe, w dodatku zapewne do końca życia pozostanie w szoku. Ważne jest co innego - to mianowicie, że tak poczęte życie ludzkie jest wartością samą w sobie, że jest własnością społeczną: podobnie jak życie owej zgwałconej dziewczynki, która w takim gorsecie prawnym nie może decydować o swoim losie, staje się po prostu maszynką do rodzenia "dla Polski" - czytałem już zresztą dramatyczne apele zwolenników ustawy antyaborcyjnej, w których powiadało, że przez zezwalanie usuwania ciąży "Ojczyzna utraciła 33 miliony obywateli"!

Przywołałem przykład skrajny, ale tylko takie przykłady mogą dowiedzieć, że - przy zachowaniu i trzymaniu się moralnych zasad - społeczeństwo musi znaleźć kompromis polegający na pogodzeniu interesów oraz praw ludzi należących do dwóch

różnych grup: narodzonych i nie-narodzonych. Sprawa na pewno prosta nie jest. Jest dramatyczna. Jest to sytuacja, w której dochodzi do zderzenia dwóch rozmaitych zupełnie płaszczyzn: płaszczyzny sumienia i płaszczyzny prawa. Ani prawa nie da się podporządkować sumieniu (co zdarza się w społeczeństwach, w których np. wyznania religijne są zasadą nadrzędną), ani tym bardziej sumienia prawu. Są po prostu sytuacje, w których mamy do czynienia z jednej strony z wyborem między stanowiskiem jednostki i stanowiskiem społeczeństwa. Nasze życie społeczne jest jak dotychczas tak urządzone, by między tymi dwoma stanowiskami znaleźć kompromis. Nie jest to urządzenie idealne, lecz trzeba też sobie powiedzieć, że w tych kwestiach urządzeń idealnych po prostu nie da się wypracować.

Aborcja, przerywanie ciąży, jest świadomym pozbawianiem życia innego człowieka. To trzeba sobie wyraźnie i bez ogródek powiedzieć: bez tego stwierdzenia nie mamy w ogóle o czym dyskutować. Czy jest jednak zabójstwem? Zabójstwo jest kategorią prawa - podlega interpretacjom rozszerzającym i zawężającym. Tymczasem całe dzieje ludzkości dostarczają mnóstwa przykładów takich praktyk, w których pozbawianie życia istoty ludzkiej jako zabójstwo traktowane nie jest. Nasza cywiliza-

cja - wywodząca się z kultury europejskiej - jest cywilizacją tolerującą w różnych sytuacjach akty pozbawiania życia. Aborcja jest właśnie jednym z takich przypadków. Jej zakaz w żadnym wypadku nie ukróci samej praktyki: może co najwyżej doprowadzić do rozwoju "podziemia skrobankowego". W tej sytuacji konieczne jest działanie dwukierunkowe: ściśle określenie ram prawnych, w jakich przerywanie ciąży będzie społecznie tolerowane oraz rozwinięcie odpowiedniej akcji oświatowo-wychowawczej, w której na ochronę życia poczętego zostanie położony specjalny nacisk. Musimy sobie otwarcie powiedzieć, że ze względów praktycznych akty spędzania płodu, czyli pozbawiania życia istoty ludzkiej bywają w naszej kulturze dopuszczalne (w ściśle określonych ramach prawnych). Takie sformułowanie, choć drastyczne, jest bez wątpienia prawdziwe i uczciwe. Innego wyjścia nie widzę. Przyjmowanie rozwiązań skrajnych - bądź pełnej swobody, bądź pełnego zakazu - byłoby z jednej strony niemoralne, z drugiej niewykonalne. Trzeba znaleźć drogę pośrednią. Będzie to trudne w kraju, w którym, jak w Polsce, zaczyna się poważna kampania przeciw stosowaniu środków antykoncepcyjnych: ta sprawa to już jednak temat na zupełnie inny felieton.

LESZEK SZARUGA

Zbrojna neutralność czy sojusze?

Z wielkim opóźnieniem zapoznałem się z komentarzem redaktora Radia Wolna Europa "Polityka bezpieczeństwa Polski" przedrukowanym przez "Dz. Związkowy" (20 marca br.). Tezy komentarza stanowią dobry punkt wyjścia do dyskusji nad tym ważnym problemem.

Komentarz przypomina wypowiedź ministra obrony Kołodziejczyka, ministra spraw zagranicznych Skubiszewskiego i premiera Bieleckiego.

Wszyscy trzej oświadczyli, że Polska nie będzie wchodzić w żadne nowe sojusze i zamierza prowadzić politykę zbrojnej neutralności. Związanie się Polski z Przymierzem Atlantyckim nie wchodzi w rachubę.

Komentator Wolnej Europy poddał to stanowisko ostrej krytyce. Powołał się na głosy licznych naszych parlamentarzystów i publicystów, a także na publiczne wystąpienie Vaclava Havela, którzy domagają się przystąpienia do NATO widząc w tym gwarancję bezpieczeństwa państwa.

Mój młodszy kolega z Wolnej Europy zarzuca premierowi i obu ministrom nadmierny pośpiech, z jakim przesądzając rzecz z góry deklarują neutralność. Neutralność - twierdzi on - izolowałaby Polskę od Europy zarówno w sensie militarnym jak i politycznym.

Można by z tego komentarza wyprowadzić wniosek, że państwa Przymierza Atlantyckiego czekają z otwartymi rękoma aż Polska, Czechy i Węgry rzucą się im w objęcia i przystąpią do sojuszu. A rząd Polski odpowiada: przepraszamy, dziękujemy, ale my do NATO nie przystąpimy. Polska woli być neutralna.

Wystarczy podnieść słuchawkę

Jan Nowak

telefoniczną i zadzwonić do głównej kwatery NATO w Brukseli, aby usłyszeć, że państwa członkowskie nie mają najmniejszego zamiaru rozciągać obronnego parasola nad Europą Wschodnią i polskie podanie nie miałoby żadnych szans.

Polska nie przystępuje do NATO nie dlatego, że rząd polski tego sobie nie życzy, ale dlatego że ta opcja w ogóle nie istnieje. Politycy naszego regionu nie wyłączając prezydenta Havela i naszego komentatora z Wolnej Europy po prostu nie sprawdzili swoich informacji u źródła.

NATO było od początku sojuszem obronnym zabezpieczającym przed atakiem sowieckim na Europę Zachodnią. Teraz, gdy sowieckie zagrożenie osłabło, przyszłość NATO znalazła się pod znakiem zapytania.

Jeśli niebezpieczeństwo nie odżyje, a rozwiązanie Układu Warszawskiego i gospodarcza katastrofa Związku Sowieckiego czyni to mało prawdopodobnym - Przymierze Atlantyckie straci swoją rację bytu i zmieni zapewne swój charakter.

Być może zamiast się w sojusz wojskowy skierowany nie przeciwko

ZSSR, ale przeciw jakemukolwiek agresorowi zagrażającemu pokojowi światowemu. Solidarna akcja przeciwko agresji Iraku może stać się precedensem. Może tak pomyślane przymierze obejmie także Związek Sowiecki. W takim sojuszu przeciwko agresji byłoby także miejsce dla Polski i jej sąsiadów. Ale droga do takiego układu jest daleka i niepewna.

Zalóżmy jednak, że Polska mogłaby przystąpić do NATO. Czy leżałoby to w polskim interesie? Co lepsze: zbrojna neutralność czy sojusz obronny?

Zdaje mi się czasem, że najgorsze doświadczenia nie oduczyły Polaków od przywłaszczania przesadnego znaczenia do sojuszy i gwarancji wojskowych Zachodu!

Przymierza wojskowe wtedy są coś warte, jeżeli wiążą się ze sobą państwa o mniej więcej równych siłach. Przymierze słońca z królikiem służy najczęściej wyłącznie interesom silniejszego.

Od Napoleona aż po drugą wojnę światową Polska widziała we Francji swego sprzymierzeńca i wybawiciela. Jednakże korzyści z tych polskich nastrojów ciągnęła wyłącznie strona francuska. W roku trzydziestym dziewiątym Anglia i Francja zaoferowały Polsce gwarancje jej granic. Wiemy że wtedy, w chwili podpisywania sojuszu wojskowego oba te państwa nie miały najmniejszego zamiaru pośpieszać Polsce na pomoc w obronie przed zajęciem polskiego terytorium.

Chodziło jedynie o to, by Polacy stawili opór zbrojny, który pozwoliłby uzyskać na czasie. Prawda, że ta zwłoka w rok później ocaliła Anglię i przyczyniła się do pokonania Niemiec, ale to już inna sprawa. Zwycięska

Anglia bez chwili wahania podeptała w Jałcie formalny, dwustronny sojusz z Polską podpisany w sierpniu trzydziestego roku.

Obchodzimy dwóchsetną rocznicę Konstytucji Trzeciego Maja. Jej twórcy chcieli ją osłonić przed Rosją zawierając sojusz z Prusami. Fryderyk Wilhelm rzucił to przymierze na stół jako kartę w rozgrywce z Katarzyną. Miała ona zapewnić Prusom udział w drugim rozbiórce. Nie przeceniajmy sojuszy, bo już nieraz obracały się przeciwko nam.

Stany Zjednoczone z udziałem innych wyzwoliły Kuwejt chociaż nie miały z tym państwem żadnej umowy wojskowej. Nie żaden sojusz, lecz żywotne interesy skłoniły Amerykę do interwencji.

Czy neutralność oznacza odosobnienie? Nic podobnego. Stając się krajem demokratycznym Polska stała się tym samym częścią systemu państw demokratycznych w tym samym stopniu co na przykład: Szwajcaria, Austria czy Szwecja.

I pozostanie w tym systemie tak długo, póki jej rządy będą wyłaniane w wolnych wyborach i opierać się będą na poszanowaniu praw człowieka, dopóki nie będą stosować moralnej i prawnej dyskryminacji wobec tej czy innej kategorii własnych obywateli.

Szwecja i Szwajcaria zachowują zbrojną neutralność. Żaden z tych krajów nie ma dostatecznych sił by obronić swoje terytorium, ale oba stosują strategię Jeża. Napastnik wie, że musiałby dobrze pokaleczyć sobie palce, więc nawet Hitler wołał oba te kraje pozostawić w spokoju. Austria jest zupełnie bezbronna, ale stanowi część systemu państw demokratycznych. Agresor miałby przeciwko sobie cały świat zachodni.

Komentator Radia Wolna Europa pyta na ile sowieckie stanowisko można brać pod uwagę przy podejmowaniu decyzji dotyczących polskiej polityki zagranicznej bez narażania jej na deformację?

Samo postawienie takiego pytania jest przejawem politycznego antymyślenia. Jest zamykaniem oczu na rzeczywistość i istniejący stosunek sił. Ameryka najpotężniejsze mocarstwo świata kształtuje swoją

globalną politykę biorąc na każdym kroku pod uwagę reakcję nie tylko swoich sojuszników, ale także potencjalnych wrogów.

Natomiast Polska, praktycznie biorąc bezbronna, Polska, której długo jeszcze nie będzie stać nawet na szwajcarską strategię Jeża, miałaby ignorować tego kolosa, z którym przyszło jej sąsiadować o miedzę. Rzeczpospolita nie powinna stać się przedpolem dla nikogo.

Polska jako strategiczne przedpole Zachodu byłaby traktowana jako zagrożenie przez wschodniego sąsiada, czy sąsiadów. Byłaby chętną do agresji w jakimś przyszłym układzie, czy też w chwili, którą napastnik uznałby za sprzyjającą. Natomiast Polska jako strategiczne przedpole dla Rosji musiałaby się pogodzić z częściowym ograniczeniem jej suwerenności. Polska neutralna zachowa prawo przynależności do politycznej i gospodarczej Wspólnoty Europejskiej, ale nie będzie zaciągać jawnych ani tajnych zobowiązań wojskowych wymierzonych przeciwko swoim sąsiadom, nie będzie dla nikogo bazą wojskową czy wywiadowczą.

Polska przestrzegać będzie swej neutralności zarówno w stosunkach ze Wschodem jak i Zachodem z tą samą bezwzględnością i skrupulatnością, jaką stosuje Szwajcaria i Szwecja. Podobnie jak tamte kraje Polska nie

będzie miała dość siły by skutecznie obronić swoje terytorium wobec mierzwiącej przewagi wroga, ale Polska neutralna czynić będzie wszystko, by koszty napaści podnieść na tyle, by stała się ona nieopłacalna.

Dokładnie po tej linii rozwijała się polityka rządu Mazowieckiego i po tej samej linii idą dziś wszystkie wypowiedzi kierownika polskiej polityki zagranicznej Skubiszewskiego, premiera Bieleckiego i ministra obrony Kołodziejczyka.

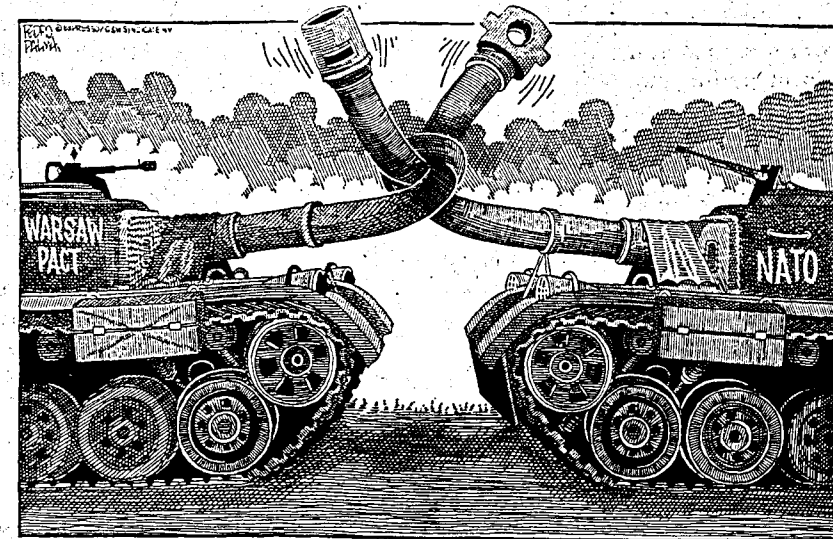
Jest to polityka oparta na realnej ocenie stosunku sił, polityka stanowcza, ale zarazem rozważna, bo twardo trzymająca się ziemi. Jest to wreszcie polityka nie tylko na chwilę obecną, ale także na bliższą i dalszą przyszłość.

Jej słabością jest to, że nie znajduje jeszcze dostatecznego zrozumienia i poparcia w społeczeństwie, bo rząd i elita polityczna wciąż za mało uwagi poświęcają wyjaśnianiu i przekonywaniu szerokiej opinii o słuszności swoich poczynań.

Wciąż jeszcze pokutuje w nas mentalność wielkiego mocarstwa chociaż jesteśmy nim tylko w sensie mocy polskiego ducha.

Upłyną dekady zanim Polska nabierze mocy materialnej, która pozwoli jej stawić czoła zewnętrznym zagrożeniom.

DZIENNIK ZWIĄZKOWY, CHICAGO

Senator Anna Bogucka-Skowrońska

ciąg dalszy ze str. 15

obawiają się, czy tu przypadkiem nie wróci stary system. Ja osobiście takiego zagrożenia nie widzę. Dostrzegam też, że rozdmuchiwane jest przez emigrację zagrożenie ze Wschodu. Ale cóż... trzeba te obawy uszanować i zrozumieć. W 1981 r. też mi się wydawało, że "Solidarność" nie może być zniszczona. Internowano mnie, chociaż byłam przekonana, że nie występowałam przeciwko Polsce, a zarzuty, które miały uzasadniać internowanie, były dla mnie obrażające... Nauczyłam się więc pokory wobec swoich wyobrażeń i dlatego szanuję obawy innych.

FILM

Polski akcent w Cannes

Polsko-francuski film Krzysztofa Kieślowskiego "Podwójne życie Weroniki" otrzymał na 44 Międzynarodowym Festiwalu filmowym w Cannes nagrodę jury ekumenicznego oraz krytyków międzynarodowych (FIPRESCI). W uzasadnieniu swojej decyzji jury ekumeniczne podkreśliło szczególną poetyckość polsko-francuskiego filmu, który traktuje o niewytłumaczalnym po-

dobieństwie wydarzeń w życiu dwóch nie znających się nawzajem kobiet. Z kolei krytycy w specjalnym oświadczeniu zwrócili uwagę na emocjonalne walory filmu i jego subtelną wrażliwość.

Miss Polonia

W Chicago po raz pierwszy odbył się konkurs na najpiękniejszą Polkę mieszkającą na stałe za granicą. W finale wzięło udział 13 dziewczyn z Kanady, USA, Litwy, Ukrainy, Czech-Słowacji, Belgii, Holandii i Luksemburga. Nie dojechały kandydatki m.in. z Australii i Wielkiej Brytanii.

Sprawdzano nie tylko ich urodę, ale i inteligencję oraz wiedzę - pytano m.in. o datę chrztu Polski. Znajomość polskiego była mile widziana.

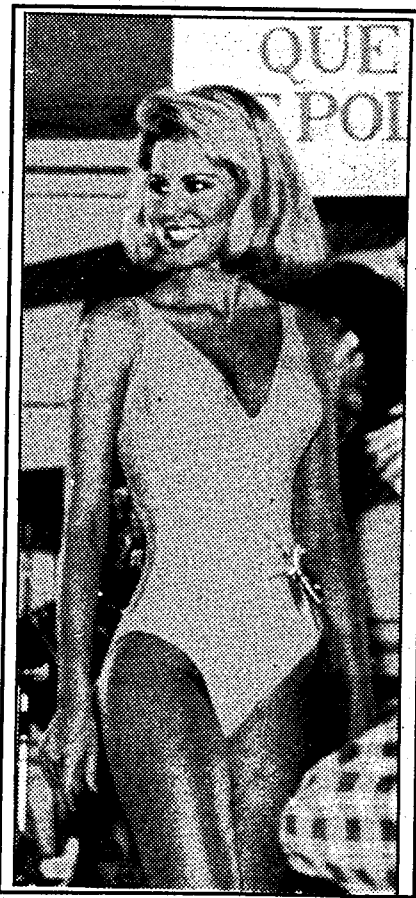
Zwyciężyła Ivetta Horoszowska ze Stanów Zjednoczonych, drugie miejsce i tytuł wicemiss jury przyznało, prezentującej się bardzo efektownie, Brygidzie Burbo z Litwy, a trzecie Kanadyjce, Agnieszce Budziń.

Yvette Simone Horoszowski urodziła się w USA (jej mama wyjechała z Polski w 1957 roku). Właśnie obro-

niła pracę magisterską, studiowała psychologię i ilustrację graficzną. Miss jest szczupłą blondynką średniego wzrostu. Znakomicie mówi po polsku. Yvette projektuje modę. Dziewczyna pracuje w organizacji zwalczającej alkoholizm wśród kierowców. Ma volkswagena, którego wygrała w konkursie i chce go sprzedać, a pieniądze przekazać dzieciom z Czarnobyla.

Yvette twierdzi, że nigdy nie stosowała diety. Uwielbia słodycze i czekoladę. Za to dużo ćwiczy, pływa i gra w tenisa. Jej hobby to teatr, opera i zakupy. Uczy się śpiewać.

W czasie rocznej kadencji laureatka będzie mogła mieszkać za darmo w apartamencie warszawskiego hotelu "Holiday Inn". Dyrekcja hotelu przygotowała dla niej tort w kształcie mapy Polski, którego pokażną część zjedli dziennikarze. Miss wybrała kawałek z samego środka.

Ivette Horoszowska

Foto: Wiesław Leżanka

W 1990 roku odbył się chyba ostatni festiwal piosenki żołnierskiej. O sierpniowym cicho. Czyżby zniknęła kolejna, państwotwórcza impreza? Ach, gdzież te pomysłowe utwory w rodzaju „Żołnierz dziewczynie nie skłamię, chociaż nie wszystko jej powie”, które pół Polski śpiewało na serio a pół kulało się ze śmiechu? Niezłą recenzję, odchodzącego do historii zjawiska, może i jedyną w tonie uciechszym znaleźliśmy w tomiku-śmietniczkuanegdod, wierszyków, piosenek i cytatów zatytułowanym PRZEŻYŁEM PANIE HRABIO. Autor Krzysztof Daukszewicz

Festiwale piosenki żołnierskiej

... Kilka próbek.

.... Tyś co przespał w rowie z gliny, gdy nie spały wokół miny ..."

.... Długo butów tych nie wdziewał pieszcząc błysk ich na cholewach..."

Podobno ten akapit był już pisany w opozycji do reżimu komunistycznego i mówił o żołnierzu, który założył pod Lenino buty na plecy i doszedł na bosaka do Berlina. Poniemaj on już widział socjalizm i wiedział, co się oszczędza.

Ze świętej pamięci Adasem Kreczmarem, kiedy nadchodził czas tego festiwalu, urządzaliśmy Służewiec w domu. Obstawialiśmy porządek, triple, czarnego konia, typując zwycięzców piosenek w rodzaju:

"... gdy Kościuszko z Waszyngtonem bili dziadów pani Thatcher..."

Ballady o WOPISTACH, z refrenem: "Tu borowik, a tu rydz,

a my środkiem hyc, hyc, hyc".

I później szła kompania takich starych koni przez miasto i ... tu borowik, a tu rydz!!!

Co tam jeszcze? Ballada o dobrej, socjalistycznej, pokojowo usposobionej torpedzie z przepięknym dwuwierszem:

"... kiedy traflała wraze okręty, każdy szedł na dno trochę pogięty..."

Cudowna ballada o zdobywaniu dworca kolejowego ze zdaniem "... kapral padł na czwartym torze i pociągu nie doczekał..."

Co tam jeszcze?

"... Gdy obca ćma nad naszą Polską noży aksamit nagle splamł! To wypuścimy ptaki swojskie, by się spotkały z raketami".

Pamiętam, że po usłyszeniu tej piosenki, dopisałem do rana kilka-kości zwrotek biegając po wszyt

kich rodzajach broni:

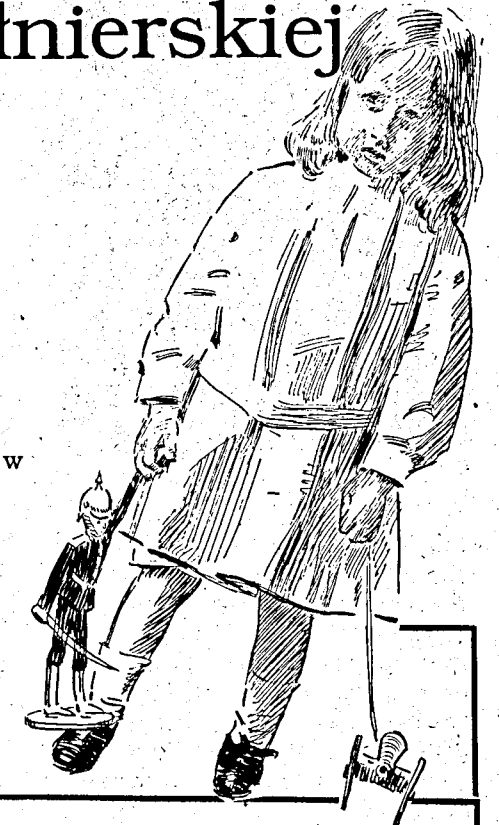
A kiedy obcy dórsz zdradziecki grzbietem rozorze fale plove, to z dorsza też nic nie zostanie, bo wyjdą kutry torpedowe.

A gdy owadów obcych zgraja nawiedzi nasze okolice, to z nich zostanie mokra plama, bo wystrzelają je haubice.

Prawda, że można to ciągnąć w nieskończoność?

A gdy stonoga także obca podepcze nam plastowską rolę, to stu nóg też nie będzie miała, bo zetknie się z minowym polem.

I tylko żołnierz w lesie stoi zdenerwowany jak cholera, bo obcy komar jest tak mały, że go z pepeszy nie rozstrzela...

**NOWOŚĆ z wydawnictwa ART "B" PRESS
PRZEŻYŁEM PANIE HRABIO**

Krzysztof Daukszewicz
Zamawiam książkę

Imię

Nazwisko

Adres:

Kod pocztowy

Załączam czek lub przekaz pocztowy na sumę \$ 10.00

Adres: **POLISH EXPRESS**
217 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6

PINGWINY NAJLEPSZE

Puchar Stanleya NHL (uważany nieoficjalnie za równoznaczny z tytułem klubowego mistrza świata w hokeju na lodzie) wywalczyła po raz pierwszy drużyna Pittsburgh Penguins, która pokonała w finale w 6 meczach 4:2 sensację tegorocznych rozgrywek playoff drużynę Minnesota North Stars. Wyniki spotkań poczynając od pierwszego: Pittsburgh-Minnesota 4:5, Pittsburgh - Minnesota 4:1, Minnesota - Pittsburgh 3:1, Minnesota - Pittsburgh 3:5, Pittsburgh - Minnesota 6:4, Minnesota - Pittsburgh 0:8. Pingwiny zdobyły tytuł zasłużenie, wynik

ostatniego meczu mówi sam za siebie. Za najlepszego zawodnika playoff został uznany kapitan zwycięskiej drużyny Mario Lemieux, uchodzący obecnie w oczach znawców hokeja za najlepszego hokeistę na świecie. Hokeiści Minnesota North Stars zakwalifikowali się do rozgrywek playoff jako ostatnia 16 drużyna. Po drodze do finału wyeliminowali jednak pierwszą i drugą drużynę z regularnego sezonu - Chicago Blackhawks oraz St. Louis Blues, a następnie obrońcę Pucharu drużyny Edmonton Oilers.

W ostatnim meczu finałowym bramkarz Pingwinów Tom Barrasso nie wyciągał ani razu krążka z siatki. Tutaj atakowany jest przez jednego z najlepszych napastników Północnych Gwiazd - Bobby Smitha. Na pierwszym planie Pingwin Ron Francis.

Igloopol przechrzczony na Pegrotour

Pilkarze nadrabiają zaległości i rozegrali dwie kolejki ligowe - w środę oraz w sobotę i w niedzielę. Zagłębie Lubin utrzymało się na pozycji lidera, ale gra nierówno - w trzech ostatnich kolejkach zremisowało, wygrało i przegrało.

WYNIKI 25 kolejki I LIGI:

GKS Kat. - Zawisza Bydg. 1:0
Górnik Zabrze - Hutnik Kr. 1:1
Zagłębie Lubin - Ruch Chorzów 2:0
Motor Lublin - Olimpia Poznań 1:3
Wisła Kr. - Igloopol Dębica 4:1
Legia W-wa - Zagłębie Sosn. 0:0
Śląsk Wrocław - Stal Mielec 2:1
Lech Poznań - LKS Łódź 1:1

WYNIKI 26 kolejki I LIGI:

W tej kolejce Igloopol Dębica wystąpił pod nową nazwą Pegrotour (jest to biuro podróży).
Hutnik Kr. - Śląsk Wrocław 1:1
Zawisza Bydg. - Legia W-wa 0:0
Zagłębie Sosn. - Górnik Zab. 1:3
Ruch Chorzów - Motor Lublin 0:0
Pegrotour Dębica - Lech Poznań 0:2
LKS Łódź - GKS Katowice 1:0
Olimpia Poznań - Wisła Kraków 1:3
Stal Mielec - Zagłębie Lubin 1:0

TABELA I LIGI:

1. Zagłębie L.	36	38:22
2. Wisła	35	39:17
3. Górnik	34	51:23
4. Hutnik	33	46:27
5. GKS	33	27:20
6. Lech	30	44:23
7. Olimpia	27	32:35
8. Legia	26	24:22
9. LKS	26	24:32
10. Śląsk	26	29:35
11. Motor	23	24:31
12. Pegrotour	22	26:40
13. Zawisza	21	22:33
14. Ruch	20	17:30
15. Stal	15	21:37
16. Zagłębie S.	9	17:54

W drugiej lidze prowadzi Stal St. Wola - 45 pkt, przed Widzewem Łódź, Miedzią Legnica i Jagiellonią Białystok po 43 pkt.

MIESZANKA AGENCYJNA:

Inter Mediolan pomimo porażki w meczu rewanżowym z AS Roma 0:1 zdobył Puchar UEFA dzięki zwycięstwu w pierwszym meczu 2:0.

Rozgrywki rozpoczęła piłkarska liga w Kanadzie. Jest to piąty sezon Canadian Soccer League.

Gra w niej 8 zespołów po raz pierwszy reprezentujących Kanadę od Atlantyku po Pacyfik.

WYNIKI I kolejki:

Toronto Blizzard - Kitchener Kickers 2:0
Nova Scotia Clippers - Vancouver 86ers 0:0
Montreal Supra - Winnipeg Fury 1:0
Hamilton Steelers - North York Rockets 2:0
Jeśli chodzi o frekwencję liga kanadyjska jest jak polska. Na mecze przychodzi od kilkuset do 2000 kibiców. WI kolejce rekord frekwencji był ustanowiony w Dartmouth, gdzie mecz Clippers - 86ers obejrzało 1891 widzów.

Tytuł mistrza Włoch w piłce nożnej zdobyła Sampdoria Genua - po raz pierwszy w historii klubu. Prowadzona przez Zbigniewa Bońka Lecce spadła do II ligi. Boniek powiedział, że jest rozczarowany i zrezygnował z pracy w tym klubie. Dodał, że chciałby pracować w klubie, w którym mógłby coś osiągnąć.

We Francji mistrzostwo trzeci raz z rzędu wywalczyli piłkarze Olympique Marsylia, w Belgii Anderlecht Bruksela, a w Jugosławii Crvena Zvezda Belgrad.

Drużyna Panathinaikosu Ateny, w której występują Józef Wandzik i Krzysztof Warzycha, zdobyła nie tylko mistrzostwo, ale i Puchar Grecji. Pokonała dwa razy po 3:0 Athinaikos.

kos. Poprzednio podobny sukces drużyna odnotowała w czasach, gdy jej trenerem był Kazimierz Górski.

Wyniki eliminacji ME-92. Grupa 2: San Marino - Bułgaria 0:3. Grupa 4: Austria - Wyspy Owcze 3:0.

Jeden z najlepszych kolarzy świata Kanadyjczyk Steve Bauer wygrał w Toronto 50 km wyścig w ramach cyklu International Pro Spring. Ten sam czas - 1.09:02 uzyskali także Amerykanie: 2. Phinney i 3. Pollack oraz Irlandczycy: 4. Sean Kelly i 5. Paul McCormack.

Steve Bauer

Na mityngu lekkoatletycznym w Grenadzie w Hiszpanii Kanadyjczyk Ben Johnson zajął 5 miejsce w biegu na 100 m, uzyskując słaby czas - 10.54. Wygrał Amerykanin Mitchell - 10:18. Bułgar Antonow był drugi - 10.49, Hiszpan Rodriguez trzeci - 10.52, Belg Stevens czwarty - 10.53. Był to pierwszy występ Johnsona w biegu na 100 m od czasów 2-letniej dyskwalifikacji w 1988 roku. Przed biegiem Johnson powiedział, że nadal jest najszybszym człowiekiem na świecie (na olimpiadzie w Seulu Johnson przebiegł na dopingiu stumetrówkę w czasie 9.79) oraz, że w przyszłym roku pobije rekord świata. Obecnie rekord należy do Carla Lewisa - 9.92.

Steffi Graf

Steffi Graf zdobyła tenisowe mistrzostwo Niemiec pokonując w finale Hiszpankę Sanchez - Vicario 6:3, 4:6, 7:6. Nr 2 światowego tenisa odyska pozycję nr 1 jeśli wygra odbywające się obecnie mistrzostwa Francji na kortach Roland Garros.

1 lipca z okazji rozpoczynających się mistrzostw świata dzieci, do Warszawy przylatuje szachowy mistrz świata Garry Kasparow. Miłośnicy szachów w Polsce musieli czekać 56 lat, by ponownie witać najlepszego szachistę naszego globu. Ostatni raz mistrz świata gościł w Polsce w 1935 r. Był nim Aleksander Alechin reprezentujący Francję podczas rozgrywanej w Warszawie Olimpiady Szachowej.

Plan wizyty Kasparowa przewiduje: otwarcie mistrzostw, wizytę u prezydenta (partia szachów nie jest przewidziana), wycieczkę po Warszawie, konferencję prasową, nagranie audycji telewizyjnej i symmultanę na 25 szachownicach.

Mistrzostwa będą rozgrywane w trzech grupach wiekowych. Do 14, do 12 i do 10 lat w kategorii chłopców i dziewcząt. Organizatorzy przewidują udział ok. 300 zawodników z 70-80 federacji. Polska ekipa liczy 16 osób. Naszym faworytem jest Marcin Kamiński, który w kategorii do lat 12, w Aguadilla (Puerto Rico), w 1989 roku wywalczył złoty medal.

POZY I GESTY

Parę miesięcy temu, pisałem o gestach, które wiele mówią. Ostatnio w popularnej książce DID YOU KNOW znalazłem ciekawe realistyczne ilustracje pokazujące charakterystyczne pozy jakie przyjmują ludzie w różnych sytuacjach. Ich znaczenie odbieramy podświadomie. Często żyjąc (jako imigranci) poza daną kulturą nieco inaczej rozumiemy i mówimy językiem gestów, chociaż większość teoretyków uważa, że jest to język wysoce uniwersalny. A oto trzy scenki spotkania i rozmowy grupy ludzi. Co nam one mówią? Ciekawe, czy odczytaliście je państwo podobnie jak autorzy książki.

Obca. Ta pani wprawdzie uczestniczy w rozmowie patrząc na towarzystwo, ale jej kolana i biodra są skierowane w przeciwnym kierunku. Czyje się izolowana. Jej skrzyżowane ramiona i pewna sztywność pozy mogą też o tym świadczyć.

Wszystko to znamy. Mężczyzna rozwalił się swobodnie w fotelu i założył ręce na kark. Jego poza mówi: wszystko to znamy. Jego poza świadczy też o pewnym poczuciu wyższości lub co najmniej bezpieczeństwa.

Ci ludzie rozumieją się znakomicie. Znają się dobrze. Siedzą blisko, w obrębie swych sfer prywatności. Ich nogi i całe ciała zwrócone są do siebie w podobnych gestach. Mężczyzna podpira brodę w geście zastanowienia. Kobieta adaptuje ten gest przez włożenie okularów do ust. Ona również waha się co odpowiedzieć.

PEDANCIK

dziewczyna. Wyraźnie woli tego chłopaka z jej prawej strony. Stoi bliżej niego i ciałem lekko zwróconym w jego stronę. Skrzyżowane ręce i nogi wyrażają rezerwę i są odrobiną obronnym wobec agresywnej argumentacji chłopca po lewej. Jej krytyka wyraża się w jego wzrokiem ignorowaniu.

Niepewność. Rozmowa-temat lub sposób przedstawiania sprawy wywołuje napięcie. Chłopak słucha uważnie ale nie jest pewien czy i jak odpowiedzieć. Jego gesty wyrażają czujność. Równoległe ustawione stopy, lekko zgięte kolana. Pochylenie ciała. Nieświadomie podciera lub drapie rękę, nadgarstek palce. Wyraża to nieśmiałość, brak pewności siebie.

Powitanie. Każdy z nas ma wokół siebie strefę prywatności przestrzennej, z której przeganiamy intruzów. Człowiek żyjący w samotności, na odludziu, mający rzadkie kontakty zawodowe i towarzyskie, wykonujący wolne zawody ma zwykle tę strefę przestrzenną większą. Mężczyzna po lewej wyciąga rękę w takim właśnie geście. Mężczyźni po prawej nie męczą tłumy, jest męskim, instytucjonalnym szczurem. Jego strefa prywatności jest znacznie mniejsza. Wyciągnięta daleko ręka wcale nie musi sygnalizować otwartości i energii. Przeciwnie, może wyrażać dystans i obawę.

Mówca. Chłopiec mówi z przekonaniem i chce słuchaczy przekonać. Jedna stopa wysunięta do przodu (pragnienie dominacji i zwycięstwa), jedna ręka na biodrze (poczucie pewności siebie), druga gestykułuje w otwartym geście (chęć udowodnienia uczciwości swych zamiarów).

POLSKIE DZIECKO

Badania przeprowadzone przez Southam Inc. są wstrząsające. 17 procent absolwentów kanadyjskich szkół średnich to praktycznie analfabeci. Nie mogą płynnie czytać, mają ubogi słownik, ich zdolność operacji liczbami jest na bardzo niskim poziomie. Większość badanych rodziców uczniów szkół średnich była zadowolona z systemu szkolnictwa w Kanadzie. Zarazem jednak większość ta wierzy, że należy położyć większy nacisk na nauczanie angielskiego języka, gramatyki, literatury, pisanie wypracowań, a także utrudnienia prostych operacji matematycznych. Pewne zaniepokojenie budzi problem dyscypliny w szkołach. Wielu rodziców uważa, że spadł szacunek dla nauczyciela wśród uczniów i że brak podtrzymywania autorytetu ma wpływ na gorsze postępy w nauce.

Ciekawe jak na problemy szkolnictwa kanadyjskiego reagują polscy imigranci. Czy podzielają opinię kanadyjskiej większości? Czy zdają sobie sprawę jak poziom nauczania może wpływać na los ich wychowywanych w odrębnej kulturze dzieci? Jaka jest sytuacja polskiego dziecka w kanadyjskiej szkole?

Brak na ten temat badań naukowych i trudno powiedzieć czy Polacy są zadowoleni ze sposobu i poziomu kształcenia swych dzieci. Można jednak odnotować szereg opinii, które mogą świadczyć o tym, że jest to problem, który żywo interesuje wszystkich rodziców. Wynika to prawdopodobnie z tendencji, którą zaobserwowano w Polsce w latach 60 i 70, a mianowicie, że wykształcenie było wysoko cenione na skali społecznego uznania. Posłuchajmy głosu rodziców, nauczycieli i działaczy.

Teresa W., nauczycielka:

Polskie dziecko potrafię łatwo rozpoznać. Jest albo zawstydzone i nieśmiałe albo nadpobudliwe ruchowo i agresywne. W imigranckich dzieciach odbijają się wszystkie napięcia i problemy wieloletniej tułaczki. Te problemy przeważają nad ciekawością świata i chęcią nauki.

Polskie dziecko ma szereg kompleksów, których nie rozumieją jego rodzice. W szkołach, które są rewią mody i gdzie codziennie zakłada się co innego, polskie dziecko w swoim czystym, ale wciąż tym samym ubraniu, w spranych koszulkach z napisami sprzed lat jest współczesnym kopciuszkiem. Biedni rodzice często wypatrzą dla niego coś ekstrawaganckiego w sklepie z używaną odzieżą, czy na wyprzedazy, co ma datę i cenę wypisaną na plecach. Ta krzyżująca nieaktualność gorsza jest od spokojnej nijakości prostych i równie tanich rzeczy. Polskie dziecko jada też często co innego na lunch i marzy by wraz z innymi jeść byle jaką kanapkę z masłem orzechowym. Marzy o jednym. Nie wyróżnia się. Polskość nie daje mu poczucia dumy, wynikającej z nieuchronnej odrębności jaką ma np. mały Sikh czy ortodoksyjny Żyd. Mały Polak nie domaga się szacunku dla swej odrębności. Ona poza językiem nie istnieje. Może ją dopiero rozwinąć w szkole średniej, gdy zaczyna pojmować historyczną specyfikę polskiej tradycji. Jeśli do tego czasu nie zaprze się polskości. I jeśli dowie się o niej w domu lub polskiej szkole.

Myślę, że Polacy nie wiedzą wiele o kanadyjskich szkołach, ich filozofii i samym nauczaniu. Interesują ich głównie stopnie. I z tym do mnie najczęściej przychodzą. Bywają czasem trudni. Agresywni, wy-

powiadający generalne niesprawdzone opinie. Surowi wobec dziecka. Oni tu razem z dziećmi uczą się dopiero pewnej swobody, otwartości i serdeczności. Nie potrafią jednak rozpoznać ich granic i form. Są niepewni, sfrustrowani. Miedzy nimi - przyjezdnymi a dziećmi, szybko poznającymi kanadyjskie reguły gry, tworzy się przepaść. Rodzice, którzy się tu przystosowali, osiągnęli jakiś sukces zachowują się zupełnie inaczej. Martwią się o poziom wykształcenia swych dzieci, ale wykazują znajomość celów i możliwości. Operują już kanadyjskimi schematami, sloganami z prasy. Ich dzieci radzą sobie lepiej. Kompleksy rodziców nie wiszą nad ich głowami. Jeśli chcemy pomóc naszym dzieciom musimy zrobić wysiłek, by zrozumieć to społeczeństwo i żyć z nim w zgodzie.

Anna K., pielęgniarka.

Polskie dziecko nie przyjdzie na bosaka w zimie, rozczochrane i niedopięte. Będzie czyste, ale np. z chorymi ząbkami. Wielu rodziców kompletnie nie zwraca uwagi na pewne fakty higieny i diety. Dzieci jedzą mało jarzyn, są przekarmiane tłuszczem. Inna sprawa to ich zapracowane zmaltretowane nadspodziewanym w Kanadzie wysiłkiem matki. Czy te dzieci mogą osiągnąć sukces w szkole, gdy nie ma kto z nimi rozmawiać? Coraz częściej z kluczem na szyi po powrocie do domu oglądają telewizję. Coraz mniej mówią po polsku i coraz mniej spraw omawiają z rodzicami. Wszystko ogranicza się do krótkich komend: "umyj ręce, zjedz kolację". Kiedy pojawiają się poważniejsze problemy psychiczne polska matka i polskie dziecko nie wiedzą jak ze sobą rozmawiać. Matka często nie zna na tyle języka an-

glijskiego, dziecko - polskiego. Żyją w dwóch osobnych światach. Oparciem dla tych dzieci są koledzy. Oby jak najlepsi. Często jednak podobnie jak nasze dzieci zagubieni. Czy ktoś badał jak przystosowują się dzieci polskich imigrantów? Czy osiagają wszystkie swoje możliwości w kanadyjskiej szkole? Czemu tak często otrzymują etykiety białych dzikusów? Czy dlatego, że nie nauczyły się od rodziców angielskiej uprzejmości i unikania konfliktów? Te, które adoptują się zaczynają gardzić swymi "prymitywnymi" rodzicami tak niepodobnymi do pragmatycznych, anglosaskich mieszczan. Musimy więc ratować nasze dzieci. To sprawa całej polskiej społeczności.

Mateusz S., humanista, rodzic:

Kanadyjczycy zachowują całkowitą ignorancję wobec historii i tradycji narodów i grup, których przyjęli na swą ziemię. Zamiast mętej idei wielokulturowości, czy nie lepiej by było, by nasze dzieci znały nie tylko dobrze historię Kanady, Imperium Brytyjskiego, ale także poznały kulturę i drogę rozwoju cywilizacji w różnych częściach świata, która dziś przenika ten kraj. Słyszałem, że w jednej z katolickich szkół podstawowych na południu Toronto odbył się specjalny program, w którym uczono się o różnych krajach świata. Także o Polsce. To pierwszy krok, by nasze dzieci poczuły się lepiej nie tylko w polskiej sobotniej szkole, ale tam gdzie przebiega ich codzienne życie w kanadyjskim systemie szkolnym.

Jadwiga, opiekun społeczny:

Rodzice często w najlepszej wierze przenoszą dzieci ze szkoły do szkoły w poszukiwaniu wyższych standardów nauczania. Próbuja nadgonić braki, stworzyć im najlepszy start. To ci, co wiedzą, że z francuskim po dobrej szkole będzie łatwiej. Czasami to się udaje, ale często do niepewności nowego miejsca i środowiska dochodził nomadyczny styl życia za chlebem. Przeprowadzki z pierwszej piwnicy do "apartamentu" z karaluchami z "apartamentu" do czystego budynku, z budynku do "townhousu", do własnego

pierwszego, drugiego domu, w "lepszem" dzielnicy. W Kanadzie imigrant przeprowadza się w życiu 9-15 razy. Dzieci cierpią najbardziej. Ciągłe zmiany programów, nauczycieli, kolegów i otoczenia burzą ich poczucie bezpieczeństwa. Stąd bliska droga do depresji, skłonności samobójczych, ucieczek z domu, i w narkotyki oraz opuszczania szkoły. Przy każdej zmianie trzeba się zastanowić jak to wpłynie na dziecko. Czy ten zarobek się opłaca? Jaki model naszego i dziecka awansu jest najlepszym? Jak podtrzymać dawne sąsiedztwo czy szkolne więzi? Jak zmniejszyć i tak już duży stres związany z imigracją?

Wojciech, nauczyciel, historyk:

Polskie dziecko nie dowie się o Polsce z programu w kanadyjskim liceum. Anglocentryczna historia nie stwarza poczucia dumy z naszej wielowiekowej tradycji. Polacy jako grupa etniczna powinni zabiegać o to, by uczono historii powszechnej szerzej z uwzględnieniem różnych regionów i ich wpływu na historię światową. Grecy, Włosi i Egipcjanie znajdują swe uniwersalne obronienie w starożytności. Polacy, obrońcy Europy, twórcy pierwszej konstytucji europejskiej, obywatele jednego z najbardziej demokratycznych państw świata w przeszłości nie mogą tych wartości odnaleźć w podręcznikach szkolnych. Bitwa wiedeńska, Sejm w Piotrkowie Trybunalskim, Konstytucja 3 maja są dla młodzieży jakimiś zaściankowymi wydarzeniami nauczonymi w polskich szkołach dla podbechtania lokalnego patriotyzmu. Czymś dla historii marginalnym.

Nieco w lepszej sytuacji są Polacy w Ameryce, gdzie trwa kult Pułaskiego i Kościuszki. Cóż wydaje się, że bardzo ważne jest przygotowanie materiałów szkolnych i stworzenie pewnego nacisku na rozszerzenie programu nauki historii.

Michałna Z., matka:

Mój syn nie zna połowy nawet lektur z literatury światowej, którą ja czytałam w tłumaczeniu w Polsce. Obce mu są nazwiska Jacka Londona, Faulknera, Vonneguta poznał

niedawno, dopiero z telewizji, Victora Hugo z musicalu "Nędznicy". Nie czytał Balzaka ani Zoli. Nie wie kto to jest Dostojewski. Niestety, po polsku nie przeczytał też żadnej większej książki. Wyjechał za wcześnie. Jak jest możliwe otrzymanie świadectwa dojrzałości bez znajomości największych osiągnięć literatury światowej? Mój syn nie zna nazwisk malarzy, rzeźbiarzy i architektów dawnych i współczesnych. Nie ma pojęcia o klasykach muzyki. Ostatnio usłyszał coś przy hałaśliwej rocznicy o Mozarcie. Mój syn - uczeń liceum ulega modom i gonitwom. Pewno nie by nie wiedział o Van Goghu gdyby nie wystawa, o Michale Aniele, gdyby wandal nie uszkodził Piety. Mój syn nie zna nazwisk wielkich myślicieli i animatorów kultury. Człowiek, który nie słyszał o Sokratesie, zafascynowany jest właśnie przypadkowo poznanym Zenem. Wszystko bez porządku i jakiejś wizji swego miejsca w świecie. Czy mój syn po takim średnim wykształceniu będzie tym, który pójdzie do muzeum, będzie słuchał koncertów, cieszył się operą? Obawiam się, że otrzymał wykształcenie dla "proletów", mówiąc słowami Orwella. Moja starsza córka wykształcona w totalitarnej Polsce jest w większym stopniu obywatelką świata niż on, wychowany w demokracji. Ona zawdzięcza swoją wiedzę i ogładę umysłową wielkim ambicjom ku wolności swych wychowawców. Wielkiemu głodowi świata. Dla Kanadyjczyka świat jest banały. Liczy się baseball, hokej, much music i lokalny dziennik. My Europejczycy powinniśmy przeciw temu protestować. Dobra edukacja nie powinna ograniczać się tylko do elitarnych szkół. To nasze doświadczenie powinno być wkładem w życie Kanady.

Tadeusz, ojciec:

Posłałem córkę do polskiej szkoły, by nie zapomniała języka. Rzeczywiście, teraz chętniej odpowiada w domu po polsku. Umie czytać proste zdania. Ale co będzie dalej? Czy polska szkoła uchroni ją przed naleciałościami akcentu? Czy będzie lubić ją tak jak teraz, gdy skończy 13 lat? Czy nie zniechęci się, bo program będzie za trudny lub za łatwy?

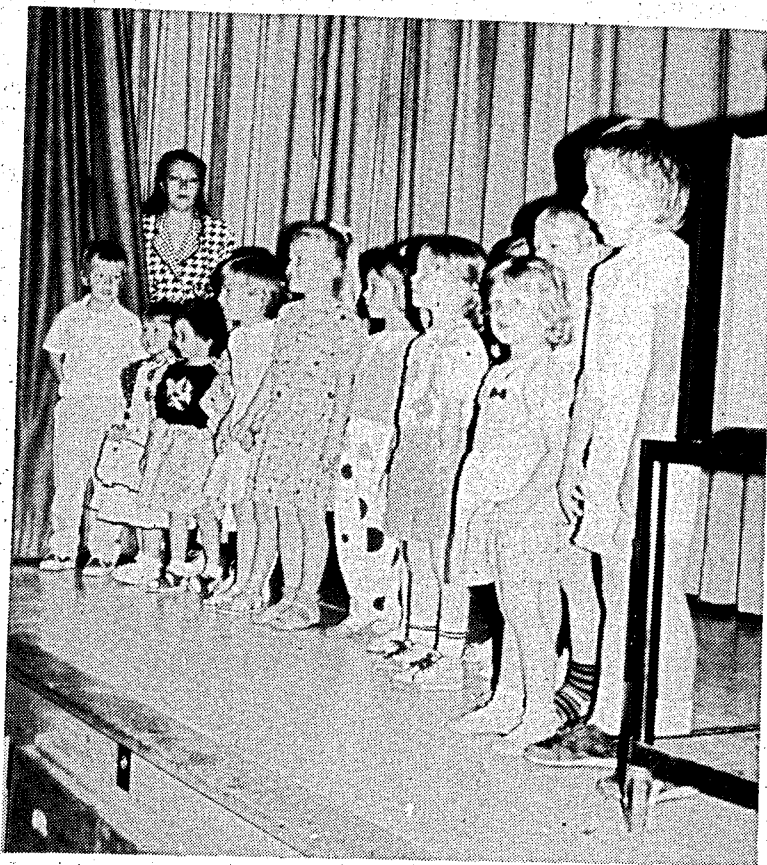
Czy polska szkoła powinna być lektorem polskiego dla anglojęzycznych czy seminarium lekturowym, polskim klubem dyskusyjnym dla znających podstawy języka? A może jedno i drugie? Ale jak to połączyć.

Dla mojej córki polska szkoła jest pomostem między znanym i nieznanym. Między językiem babci w domu i językiem pani w szkole. Czy powinna ją przede wszystkim lubić, czy też przede wszystkim nauczyć się czegoś, czy pół soboty raz w tygodniu to wystarcza? Jestem bardzo niespokojny o los mojej córki. Jest taka bystra i pilna. Czy osiągnie w Kanadzie to, co kazano nam wyjechać z Polski? Czy pozostanie w sercu Polką? Czy nas zrozumie?

...

Przytoczone wypowiedzi tylko na pozór są luźno ze sobą związane. Wyrażają troskę o losy naszych dzieci w kraju, który dla nich wybraliśmy. O to czy wyjeżdżając działaliśmy dla ich dobra. Czy kraj ten stwarza im rzeczywiste warunki rozwoju? Piszcie o tym do nas. Może uda nam się kiedyś coś wspólnie dokonać. Niekoniecznie tylko od święta, od ŚWIĘTA DZIECKA.

GRAŻYNA FARMUS

Polskie dzieci z Toronto, uczniowie I klasy szkoły św. Augustyna i przedszkolaki na scencie.

30 maja, CZWARTEK
BOŻE CIAŁO

Feliksa, Ferdynanda
31 maja, PIĄTEK
Anieli, Marietty, Petronelli
1 czerwca, SOBOTA

DZIEŃ DZIECKA

Gracjana, Jakuba, Konrada
2 czerwca, NIEDZIELA
Erazma, Maril, Marzeny
3 czerwca, PONIEDZIAŁEK
Klotyldy, Leszka, Tamary
4 czerwca, WTOREK
Franciszka, Karola
5 czerwca, ŚRODA
Bonifacego, Dobromira, Walerii

ROZMARYN

Póki jeszcze ogrodnicze sklepy i stoiska pełne są sadzonek mamy szansę zdobyć podchowaną nieco roślinkę. Dobrze rośnie w doniczce i skrzynce, nie mówiąc już o nasłonecznionym ogródku. Rozrasta się na tyle, że można na bieżąco używać jako przyprawy i leku. Po angielsku nazywa się podobnie ROSEMARY. Inne nazwy - rosmarine, incensier (po francusku), rosmarinum (po łacinie).

Opielwany, z pozoru według zasady ni przyplął ni przylatał w słynnej żołnierskiej piosence, ma rozmaryn długą i zmienną historię.

Tysiące lat temu, już starożytni ludy różnych kontynentów zauważyły, że liście rozmarynu konserwują mięso i nadają mu przyjemny smak. I do dziś jest to jedna z ulubionych przypraw do mięs i sałat.

Starożytni Grecy wierzyli, że skoro rozmaryn konserwuje mięso powinien w podobny sposób działać na mózg. Uczniowie Sokratesa i innych wielkich mędrców paradowali w wieńcach i girlandach z rozmarynu, co miało pomagać im w przyswajaniu wiedzy.

W Średniowieczu rozmaryn był ziołem gwarantującym wierność. Wplataną go w wieniec weselny pary młodych. Rozstając się pary wręczały sobie gałązkę rozmarynu. W

"Hamlecie" Ofelia mówi do bohatera "Oto rozmaryn ... byś pamiętał".

Z tego to powodu rozmaryn dorobił się reputacji zioła miłosnego. Należało nim ukochanego omotać, podłożyć mu do pościeli lub ubrania. Rozmaryn pod poduszką miał odpędzać złe sny i czary. Rozmaryn należał do magii kobiecej i z czasem z tego powodu zaczęto go przesładować, zwłaszcza w Anglii. W XVI wieku ogród, w którym rośnie ta roślina miał dowodzić, że w gospodarstwie sprawowane są babskie rzędy. W obawie przed reputacją pantoflarza mężczyźni wyrwali go bez litości. Samotne kobiety, u których znaleziono rozmaryn posadzano o czary. Wyraźnie próbowano zdominować jego hodowlę w rękach garstki zielarzy.

Bo z drugiej strony rozmaryn miał reputację skutecznego leku. Stało się to za przyczyną królowej węgierskiej Elżbiety, która w 1235 roku leżała sparaliżowana z nieznaną przyczyną. Kazał ją lekarz nacierać nalewką wina i rozmarynu, co poskutkowało. I ta mieszanka wina i rozmarynu zyskała nazwę Węgierskiej Wody i europejską sławę i dotarła do Ameryki. Używano ją do leczenia porażenia nerwowego, łupieżu, a nawet łysienia.

Francuzi nie gardzili widzieć ani babskimi rządami ani środkami miłosnymi, skoro nie wstydziła się obsadzać nim swych ogrodów jako rośliną ozdobną. Używali go również jako środka antyseptycznego. Nawet jeszcze podczas II wojny światowej spalano liście rozmarynu z jałowcem w szpitalnych salach dla odkażenia powietrza.

Starożytni mogli się mylić co do wpływu na wierność małżeńską i pamięć. Nie mylili się natomiast co do właściwości konserwujących. Moc rozmarynu daje się porównać ze stosowanymi na skalę przemysłową chemikaliami BHA i BHT. A o ileż jest zdrowszy i smaczniejszy.

Na barbeque czy piknik można zmieszać mielone mięso ze świeżymi lub suchymi igielkami rozmarynu. Można go też dodać do sałatek z majonezem, sosów spaghetti i ryb.

Rozmaryn uszlachetnia każdą mięsą potrawę i łagodzi skurcze mięśni jelit, ułatwiając trawienie.

Pachnące ziele można podawać na kaszel, spowodowany alergią czy przeziębieniem. Zapobiega infekcjom. Można go przykładać do ranek.

Rozmarynem, podobnie jak każdym innym ziołem, nie należy się objadać. Według włoskich zielarzy może ona wywołać skurcze macicy i poronienie. Dlatego ciężarne nie powinny go spożywać w ilościach medycznych. Medycznie - to 1 łyżka suchych igielek na kubek wrzącej wody spożywana 3 razy dziennie.

W ogrodzie wyrasta rozmaryn na wysokość blisko 80 cm, kwitnie niebiesko. Lubi niezbyt wilgotne, nasłonecznione miejsca. Zle natomiast znosi bardzo niskie temperatury. Na zimę lepiej osłonić lub przenieść do domu.

MECHANIZMY NERWICY

W poprzednim odcinku usiłowałem przekonać Sz. Czytelników o tym, iż dzięki odkryciu genialnego, polskiego uczonego, ks. prof. Sedlaka została wypełniona próżnia pomiędzy "strukturą" a "funkcją". Pojęcie "nerwica", "zaburzenie czynnościowe" przestały spełniać rolę dzokera, którego nie dało się zdefiniować wprost, a tylko przez negowanie typu: to takie cierpienie, kiedy "zdrowy" (z lekarskiego punktu widzenia) narząd, organ czy układ cierpi, a w badaniach lekarskich bezpośrednich i laboratoryjnych nie można znaleźć żadnych odchyłań od normy. Dziś wiemy, że cierpienia te są realne. Spowodowane są one nieprawidłowym, zaburzonym przebiegiem krążenia bioplazmy w organizmie. Istoty żyjące bowiem wypełnione są wg tej teorii i otoczone obłokiem bioplazmy, która pozostaje w stałym ruchu zarówno zewnątrz organizmu żywego jak i w jego wnętrzu. Należy w tym momencie podkreślić, iż ograniczanie pojęcia biopola jedynie do obłoku otaczającego organizm od zewnątrz jest dużym uproszczeniem, choć prawdą jest, iż tą zewnętrzną bioplazmę łatwiej sfotografować, sfilmować, zobaczyć niż tę wewnętrzną.

ILE WAŻY BIPOLE? Nie ma zgody pomiędzy badaczami. Andrew Jackson Davis uważa, że 30 gramów, holenderscy fizycy Malta i Zaalberg Zelst van den Haag wybadali, iż 69,5 grama, dr Duncan Mc Dougella twierdzi, że waga biopola waha się pomiędzy 56,6 a 70,75 grama. Nie kłómy się o szczegóły. Biopole waży kilkadziesiąt gramów. Są tu oczywiście różnice indywidualne, jak we wszystkim co żywe. Podlega ono sile ciężenia. Gęstość zewnętrznego biopola jest mniej więcej równa gęstości otaczającego powiet-

rza. Biopole zewnętrzne komunikuje się nieustająco z wewnętrznym przenikając punktami energetycznymi, czyli punktami akupunktury. Biopole pozostaje w ciągłym ruchu, tzw. krążeniu. Są jakby 2 składowe ruchy zewnętrznego: od głowy, w stronę stóp i ruch obrotowy, u większości ludzi w prawo. Wypadkową tego ruchu jest więc jakby spiralny przepływ od głowy do stóp. Wewnątrz organizmu bioplazma krąży po kanałach energetycznych. 26 głównych zewnętrznych przebiega po powłokach. Wchodzą one do wnętrza, tworząc sieć wewnętrzną. Oprócz tych głównych są jeszcze pomocnicze kanały. Przebiegają one opasująco i łączą te główne.

PUNKTY I KANAŁY ENERGETYCZNE. Sam kanał energetyczny jest w pewnym stopniu jeszcze ciągle tworem hipotetycznym. Faktem niezaprzeczalnym są punkty energetyczne wyznaczające ten kanał. U człowieka jest ich ponad 3000, z czego tylko część wyznacza wymienione poprzednio kanały. Inne, np. na uchu, leżą poza kanałami, choć mają ścisły związek z całą siecią energetyczną. Punkty energetyczne są faktem niezaprzeczalnym i każdy może zbadać je osobiście przy pomocy aparatury, którą może zbudować radioamator. Połączenia tych punktów w kanały są przedmiotem pewnych sporów, gdyż różni badacze robią to trochę inaczej. Odrębności są zresztą niewielkie. Spory te pewnie wkrótce zakończą się. Wprowadzono bowiem do badań izotopy promieniotwórcze. Widoczne na filmach rozchodzenie się promieniowania po torach energetycznych pokazało, iż tu także są pewne różnice indywidualne, co jakby sprawę nieco powikłało. Punkty energetyczne nie różnią się niczym szczególnym w

swojej budowie anatomicznej od otoczenia. Wszystkie one są w miejscach bardzo dobrze unerwionych.

WIĘC JEDNAK NERWY. Wiadomo już dzisiaj, że nie ma wewnętrznego przepływu bioenergii bez udziału systemu nerwowego, ale nie odbywa się to po anatomicznych torach nerwowych, czuciowych, ruchowych, autonomicznych. Prawdopodobnie wszystko to dzieje się w obrębie styków nerwowych, czyli "synaps". Sygnał informacyjny jest selekcyonowany na stykach nerwowych. W zależności od programów jakie te styki otrzymują, sygnał ten będzie albo wygaszany, albo przepuszczany np. w pierwszej kolejności, albo wzmacniany (!).

KTO TO PROGRAMUJE? Program dla styków pozostaje w ścisłym związku z siecią energetyczną, którą krąży bioplazma. Manipulowanie programem sterującym stykami jest prawdopodobnie mechanizmem tłumaczącym "lejek informacyjny" (odc. 4) i sposobem realizowania się nastawień psychicznych. Dotychczasową próżnię pomiędzy strukturą a funkcją zaczynają wypełniać już same punkty energetyczne. Są one bowiem strukturą, bo mają swoją stałą budowę. Od otoczenia wyróżnia je tylko i wyłącznie funkcja i nie poza tym. Bioplazma, wielki magazyn energii i informacji, gigantyczny receptor zbierający informacje z daleka i z bliska ma swoją lokalizację i wiadomo gdzie się można z nim spotkać. Czy to koniec badań? Odwrotnie. O stykach nerwowych, czyli synapsach, jak też o ich sposobach realizowania nastawień, oczekiwania będzie mowa w dalszych odcinkach.

CDN

DR WIKTOR BODNAR

Pomagamy osobom z problemami alkoholowymi, nerwicowymi i otyłością

HOLISTYCZNE CENTRUM ROZWOJU

TEL. 530-1069

DROŹDZYCA

Ocenia się, że bez mała 1/3 ludności Północnej Ameryki cierpi na drożdżycę.

Mikroorganizm, który powoduje to schorzenie jest zwany Candida albicans. Jest on naturalnie obecny w przewodzie pokarmowym każdego człowieka w formie łagodnej, nie powodującej żadnych niepożądanych objawów. Obecność tego mikroorganizmu jak i innych bakterii jest kontrolowana przez układ odpornościowy. Kiedy układ odpornościowy osłabia się z powodu rozmaitych infekcji, długotrwałego stresu, czy też przewlekłego przyjmowania antybiotyków, wtedy też forma łagodna tegoż mikroorganizmu przelastacza się w formę inwazyjną i może stać się przyczyną wielu objawów patologicznych. Często określa się to mianem zespołu chorobotwórczego, w języku angielskim znanym jako yeast syndrome lub chronic candidiasis. Najbardziej wrażliwe na te infekcje są: układ pokarmowy, hormonalny, nerwowy, odpornościowy.

Do najczęstszych czynników przyczyniających się do rozwoju drożdżycy należy przewlekłe leczenie antybiotykami, sterydami, lekami przeciw chorobie wrzodowej, środkami zapobiegającymi ciąży, lub nieprawidłowa dieta. Często też przewlekłe choroby jak cukrzyca, choroby tarczycy, choroby nowotworowe ułatwiają rozwój drożdżycy.

Objawy drożdżycy są bardzo różnorodne i obejmujące szereg układów w organizmie ludzkim. Są to między innymi: alergie w postaci astmy i egzemy, bóle głowy, brak energii, ogólne osłabienie, przewlekłe zmęczenie, nawrotowe zapalenia grzybicze, objawy z przewodu pokarmowego jak: wzdęcia, zaparcia, lub biegunka i inne objawy niestrawności. Skórne infekcje grzybicze, zapalenia pęcherza moczowego oraz bóle stawów nieraz wiążą się z tym

schorzeniem. Z innych objawów wymienia się często depresję, rozdrażnienie, napady paniki, zaburzenia pamięci i trudności w koncentrowaniu się. U dzieci natomiast nawrotowe zapalenia uszu, trudności w nauce, nadpobudliwość ruchowa.

Rozpoznanie opiera się na określeniu objawów choroby oraz na specjalnych testach laboratoryjnych.

Leczenie drożdżycy jest długotrwałe i obejmuje szereg czynników wiążących się z dużą dyscypliną pacjenta. Podstawą sukcesu leczenia jest zastosowanie odpowiedniej diety. Polega ona między innymi na unikaniu bądź ograniczeniu pokarmów zawierających drożdże i pleśnię. Są to sery, chleb drożdżowy, potrawy zawierające ocet, grzyby, melony, orzeszki ziemne i wiele innych. Przyczyniają się one bowiem do rozwoju mikroorganizmu candida. W czasie takiej diety należy również ograniczyć spożycie mleka, pro-

duktów mlecznych ze względu na wysoką zawartość w nim laktozy (cukru zawartego w mleku). Wskazane jest także unikanie mięsa pochodzącego od zwierząt karmionych paszą z antybiotykami. Pokarmy, które mogą być spożywane niemal bez ograniczeń obejmują warzywa, świeże owoce z wyjątkiem melonów, niektóre źródła białka, jak ryby, fasole, oraz potrawy pełnoziarniste.

W mojej klinice stosuje się specjalny program leczenia drożdżycy obejmujący zestaw preparatów ziołowych i leków homeopatycznych współdziałających z odpowiednio dostosowaną dietą.

Niektórzy specjaliści przypuszczają, że choroba znana pod nazwą "Zespół Przewlekłego Zmęczenia" może mieć związek z tego typu schorzeniem.

DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

IMIGRACJA

Pytanie: Podala Pani ostatnio zawody potrzebne w prowincji Quebec. Podobno Quebec potrzebuje lekarzy. Jestem lekarzem, obecnie mieszkam w Vancouver, mam stały pobyt. Jeśli przeniosę się do Quebec, czy automatycznie dostanę pracę jako lekarz?

Odpowiedź: Nie. Ciągłe trzeba mieć uprawnienia w danej prowincji oraz trzeba być przyjętym (lub móc być przyjętym) do odpowiedniego związku zawodowego. Te same zasady obowiązują każdy zawód. Jeśli chodzi o osobę dopiero starającą się o stały pobyt, w dodatku musi być dokument selekcyjny z prowincji Quebec ("Certificat de Selection").

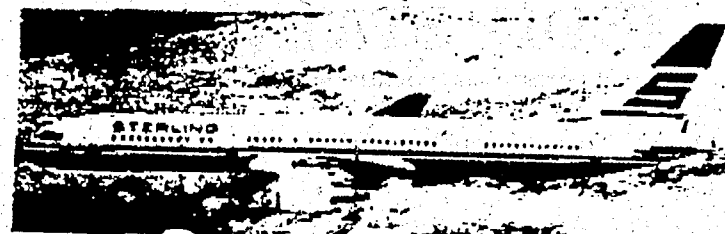
Pytanie: Sponsorowałam na stały pobyt moich rodziców. Są już tu w Kanadzie od 7 lat. Mają prawie 80 lat. Złożyli podanie o pomoc ze strony rządu prowincjonalnego (Family Benefits). Powiedziano im, że ja jestem finansowo zobowiązana ich utrzymać przez 10 lat. Czy to prawda?

Odpowiedź: Po 5 latach pobytu w uzasadnionych losowo przypadkach rodzice mogą ubiegać się o taką pomoc. Natomiast dopiero po 10 latach mogą ubiegać się o starczą pensję ("Old Age Pension").

Pytanie: Mam siostrę w Polsce. Była rok temu u mnie z wizytą. Złożyła podanie o wizę turystyczną i jej odmówiono. Co mogę zrobić, żeby przyjechała do mnie na lato. Naprawdę nie chce zostać na stałe w Kanadzie.

Odpowiedź: Decyzja konsula w ambasadzie jest rozstrzygająca. Niemniej, można się ubiegać nawet codziennie o wydanie wizy. Każde zgłoszenie muszą rozpatrzyć. Osoba starająca się musi udowodnić/przekonać konsula, że zamiary są tylko turystyczne, a nie inne. Z tej strony, może Pani pójść do swojego posła do parlamentu federalnego i prosić o pomoc. Po to został wybrany - żeby pomagać wyborcom.

HANIA SOKOLSKA
766-4779

STERLING

UWAGA SPECJALNA LETNIA SPRZEDAŻ

TORONTO - ŚWINOUJŚCIE \$ 699 + Tax
TORONTO - WARSZAWA \$ 799 + Tax

ODLOT W DNIU 23.06.91
POWRÓT DNIA 21.07.91

PO BLIŻSZE INFORMACJE I REZERWACJĘ DZWOŃ:
(1-800) 268-9049; lub (416) 882-5475

POL - CAN - COLOR

SABINA & JERZY JAWORSKI

TEL: (416) 790-1899

TORONTO

CANADA

* ŚLUBY	* WEDDINGS
* PORTRETY	* PORTRAITS
* REKLAMA	* ADVERTISING
* REPORTAŻE	* REPORTAGE

Ciąg dalszy ze str. 7

MEDIA STATEMENT

his life studying the Holocaust, remarked; the Holocaust "cannot be charged against the Poles. It was German work and it was carried out by German hands".

It is also a well documented fact that the camps on Polish territory - Auschwitz, Plaszow, Majdanek and even Treblinka - were initially built by the Germans to implement their policy of systematic subjugation of the Polish nation. The first target of German genocide was the Polish leadership and intelligentsia. Poles lived under a relentless terror unknown in Western Europe or in most other occupied territories. A terror they were powerless to stop. The toll amounted to a staggering loss of some three million Christian Poles - one in eight. Needless to say, Poles played no part in the operation of Nazi camps. After the Jews, they formed the largest group of victims.

What Walesa did condemn was the activities of a marginal element of Polish society who - in the midst of this terror - betrayed individual Jews. However, this form of collaboration was not unique to or typical of the Polish people.

Walesa also pointed out that many Poles assisted Jews during these trying times. Given that 50,000 to 100,000 Polish Jews found shelter among the Poles and countless more who did not survive were assisted in various ways, it is apparent that hundreds of thousands of Christian Poles participated in these activities. Today Poles form the largest national group awarded by Yad Vashem for their rescue actions.

The extent of Polish assistance is all the more striking in view of the fact that - unlike other occupied peoples - the Poles had their own Holocaust to contend with. Three million were killed. Some seven million were misplaced from their homes. Large numbers of Christians also required immediate assistance.

More importantly, only in Poland was any display of solidarity with the Jews punishable by death. This penalty applied not only to the "perpetrator" but also to his or her family. Several thousand Poles - individuals, families, religious, even entire communities - were summarily executed for no other reason than helping Jews. No other nation has ever paid so high a price for helping Jews.

That under such conditions many were unable or not prepared to jeopardize their own lives and those of their family members is not surprising. The one dominant instinct of all victims in Nazi-occupied Poland - both Christian and Jews alike - was survival. An accusation of indifference in such circumstances can only be levelled by someone who can demonstrate that he or she would have acted differently.

While it is true that some Jews were killed in the immediate postwar years, this should be assessed in the context of the civil war occasioned by the Soviet takeover of Poland. Tens of thousands of Poles who were active in the fight against Nazism were killed by the Soviet installed apparatus of terror, and countless more were imprisoned and tortured. It is also an undeniable fact that some Jews played a prominent role in the dreaded security police and the entrenchment of the new regime.

In this regard, one ought to be heedful of the words of Simon Wiesenthal, who said:

Then the war came. It is in times like these that the lower elements in society surface - the blackmailers who would betray Jews... But on the other hand whenever I am talking on this subject I always say that I know what kind of role Jewish communists played in Poland after the war. And just as I, as a Jew, do not want to shoulder responsibility for the Jewish communists, I cannot blame 36 million (24 million in 1939) Poles for

those thousands of blackmailers.

As in all inter-ethnic rivalries, no one side is without blemish. Focusing on the negative aspects without, in Walesa's words, "remembering the good things", is counter-productive. Two thirds of world Jewry freely migrated to Poland in the 14th - 17th centuries (largely to escape pogroms and expulsion from Western Europe) because of the level of tolerance shown by an independent Polish state. If conditions in Poland were not ideal during that time for the Jews, one should also remember the less favourable plight of the peasant classes which consisted of native Poles and other Christians.

In January 1991, the Polish Catholic bishops in unison decried and apologized for any anti-Semitism in Poland's past. The same appeal was repeated this May by Poland's first freely elected president since the end of the war.

This was preceded by a less likely Polish-German reconciliation, initiated by Poles, in which the Poles, clearly the aggrieved party, also asked for German forgiveness for any wrongdoing.

In recent years two Israeli prime ministers have made shameful accusations levelled against Poles. Yitzhak Shamir's statement that "Poles suck in anti-Semitism with their mothers' milk", has been recalled recently in conjunction with Walesa's speech. In 1979 Menachem Begin made an equally contemptible charge that "Poles were collaborating with the Germans", that "only at most one hundred people have been helping Jews", that "all the death camps were therefore established on "Polish soil". To date there has been no expression of apology for these calumnies, nor has there been any public effort on the part of Jews to acknowledge their own failings with respect to the Poles.

The process of reconciliation is a two-way street and requires both sides to acknowledge the need for it.

Andrew R. Guzkowski,
Secretary General
Canadian-Polish Congress

Horoskop tygodnia 30 maja - 5 czerwca

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Wielkie sukcesy na gruncie towarzyskim. Zastanawiające oferty. Niektórzy jednak zechcą się zaangażować jedynie w przelotny flirt, tymczasem zapowiada się pozytywny zwrot. Nie zapominaj o przyjaciółach, którzy mogą wywrzeć istotny wpływ na rozwój wydarzeń. W pracy bardzo wysokie obroty. Miły kontakt z Wodnikiem, nie wchodź w drogę Bliźniętom. Dzień miły - sobota, liczba - 8.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Godne podziwu opanowanie, choć niektóre sytuacje mogą mniej odpornych wprowadzić z równowagi. A na planie działań służbowych i społecznych wielkie rozgrywki. Właśnie Tobie może przypaść ważna rola mediatora i najsprawniejszego mózgu w opracowaniu nowej struktury organizacyjnej. Przemęczenie. Stawaj na Ryby, Wadze nie ufaj za grosz. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Cały tydzień pod kątem konsolidacji związku starej daty. A więc wielki renesans uczuć. Nareszcie niejeden Bliźniak odetchnie z ulgą po zażegnaniu poważnego niebezpieczeństwa. Cenne doświadczenia w podróży. W pracy irtujesz się byle drobiazgiem i robisz sporo ruchów pozorowanych. Porozumienie z Bykiem, ale nie musisz się liczyć z Rybą. Dzień miły - niedziela, liczba - 5.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Kłopoty uczuciowe należą do przeszłości. Niektórzy całkowicie podporządkowują się planom tej jednej jedynej wybranej osoby. Tobie również nie brak barwnych, nietuzinkowych pomysłów. Masz mnóstwo zapału, czasu i energii, aby "zapracować" na umocnienie swojej pozycji. W działaniach służbowych dynamiczne przedsięwzięcia. Sympatyczny znak - Byk, unikaj Skorpiona. Dzień miły - piątek, liczba - 3.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Sprawy serca zdecydowanie wysuną się na pierwszy plan. Ale nie potrafisz jeszcze rozstrzygnąć wszystkiego na swoją korzyść. Poczucie klęski? Może nie zdajesz sobie sprawy, że komuś się narzucasz, że postępujesz krańcowo i nieodpowiedzialnie? Nie lekceważ zdrowia. Przychylny jest Skorpion, ale Baran nie myśl o Tobie pozytywnie. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 2.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Trudność z koncentracją. Duża podatność na destrukcyjne wpływy otoczenia. Wrażenie, że wszędzie napotykasz opór. Na szczęście znajdujesz się bratnia dusza. W pracy nowe, poruszające wyobraźnię zadanie. Pewna irtująca osoba wtrąca się do Twoich spraw, podważając Twoje sukcesy. Najlepszy znak - Waga, unikaj Raka. Dzień miły - piątek, liczba - 8.

WAGA: 23 września - 23 października
Miły i atrakcyjny tydzień. Jedynym mankamentem może być niezapowiedziana wizyta gości, która będzie się przedłużać w nieskończoność. Natomiast w pracy dobre prognozy. Robota dosłownie pali się w rękach. Ale dołóż starań, ażeby doholować do szczęśliwego portu przedsięwzięcia. Cenny kontakt ze Skorpionem. Wodnik natomiast patrzy, jak zwykle zresztą, krzywym okiem. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 8.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Niejeden Skorpion nieoczekiwanie spotka na swej drodze osobę serdeczną i życzliwą. Nawet najbardziej osamotnieni pocują oparcie i docenią wartość przyjacielskiej rady. W pracy nerwowa atmosfera i konfliktowe sytuacje. Szukaj towarzysztwa Raka, natomiast unikaj Ryb. Dzień miły - sobota, liczba - 4.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Chcesz załapać osobę, na której naprawdę Ci zależy. I los właśnie stwarza taką szansę! Mniej pewni siebie wybijają się w wyniku przedziwnego zbiegu okoliczności, a energiczni brawurowo zdołają przewagę nad rywalami. Ale nadal dokuczają niedobory domowego budżetu. Najlepsze kontakty z Baranem, a Strzelca pól odmiennej unikaj. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 3.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Nagle masz bardzo dużo wolnego czasu. Możesz spokojnie przemyśleć i przeanalizować wiele spraw. Wraca spokój? Kiełkuje ziarno optymizmu? Uwaga: niejeden Koziorożec właśnie teraz dojdzie do wniosku, że osoba traktowana po koleżeńsku zaczyna odgrywać coraz większą rolę. Trzymaj się z Lwem, ale kontakty z Bliźniętami działają destruktywnie. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 13.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Nagle oświeceni! Bowiem Wodniki uświadamiają sobie jak wiele znaczą dla nich najbliższa osoba. Zrozumieją, że nie doceniały jej zbawionego wpływu i dyskretnego inspiracji do ambitnych poczynań. W pracy niby nic nowego, ale skrycie bolejesz, że nie Tobie przypadło zaszczytne wyróżnienie. O Wadze myśl jak o sojuszniku, a konfliktów z Wodnikiem unikaj. Dzień miły - środa, liczba - 5.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Na początku tygodnia bulwersujące wiadomości. Zaskakująca strategia działania? Zazdrość? Chyba jesteś za mało tolerancyjny. Cały czas pragniesz koncentrować uwagę swego otoczenia i nie znosisz rywali. W pracy również nowe koncepcje. Wkładasz wielki wysiłek w przeformowanie swego pomysłu. Znak solidny - Baran, unikaj Wodnika. Dzień ważny - piątek, liczba szczęśliwa - 5.

ECHO POLECA

Koncert najlepszemu obecnie saksofonisty europejskiego - COURTNEY PINE

(Wlk. Brytania)
z towarzyszeniem jego kwartetu
Koncert odbędzie się w klubie "Bermuda Onion" (131 Bloor St. W., tel. 925-1470) w dniach 3 - 6 czerwca br. Jest to druga wizyta tego muzyka w Toronto, tym razem kilkunastodniowa. Jego pierwszy koncert w naszym mieście półtora roku temu w klubie Bamboo, mimo braku reklamy, został wyprzedany dwa tygodnie przed imprezą!

Pine mimo bardzo młodego wieku jest zadziwiająco dojrzałym muzykiem o wirtuozowskiej technice gry. Swym stylem zarówno na saksofonie tenorowym jak i sopranowym przypomina bardzo Johna Coltrane'a. Jego muzyka jest na wskroś nowoczesna. Jest on autorem pięciu wysoko ocenionych płyt długogrających oraz kilku singli. Obecne koncerty związane są z promocją najnowszej płyty Courtney Pine'a zatytułowanej "Within the realms of our dreams" (W sferze naszych marzeń) wydanej 6 tygodni temu nakładem wytwórni Antilles/Island. Na płycie towarzyszy Pine'owi zespół Branforda Marsalisa. Czy ci sami muzycy (Kenny Kirkland - fortepian, Charnett Moffett - kontrabas oraz Jeff Watts - perkusja) wystąpią w "Bermuda Onion" - do chwili oddawania tekstu do druku jeszcze nie wiadomo.

Początek koncertów o godz. 20:00, ceny biletów \$12 - \$18 + taxes.

NOWY POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY W TORONTO

Na kanale 47, cable 4 - pierwszej wielokulturowej stacji w Kanadzie, debiutuje w sobotę 1 czerwca br. o godz. 7:30 wieczorem półgodzinny program "ROZMAITOŚCI", prowadzony przez Elżbietę Wolską i Wojciecha Śniegowskiego. Informację podała Madeline Ziniak, dyrektor programowy kanału 47.

POZIOMO:

- 7 nauka o budowie i właściwościach niektórych drobnoustrojów
- 8 forma czasownika
- 9 zimowe obuwie
- 12 z połączenia Paranaíba i Grande
- 14 starożytna stolica Izraela
- 16 wzywa na lekcję
- 18 wyrażane oklaskami
- 19 miasto portowe nad M. Kaspijskim
- 20 "Pan Tadeusz"
- 24 koszula męska używana powszechnie w Rosji w XIX w.
- 28 Ameryki - 12.X.1492 r.
- 33 gra w karty pochodzenia południowoamerykańskiego
- 36 ostedle mieszkaniowe na stole
- 37 stroi się i jeszcze jej placą
- 38 struga
- 40 zmarła gwałtowną, nienaturalną śmiercią
- 42 współczesny pisarz i krytyk literacki, autor zbioru recenzji "Opinie i wróżby"
- 44 uruchamia postępowanie rewizyjne
- 47 bazuje na kwieciku i dostarcza słodyczy
- 48 wniosek prokuratora o wszczęcie przez sąd postępowania

PIONOWO:

- 1 z każdym dniem cieńszy
- 2 stopniowy zanik tkanki
- 3 córka hiszpańskich rodziców, urodzona w Ameryce Łacińskiej
- 4 naczynie z dziurką w dnie
- 5 żartobliwe o ojcu
- 6 polski koniak
- 10 początek dziejów
- 11 imię królowych hiszpańskich
- 13 w sprzeczności z logiką
- 14 po przyczynie
- 15 zdarza się kasjerowi
- 16 światowej sławy śpiewak operowy; zorganizował Operę Śląską
- 17 produkt
- 21 np. Łazienki
- 22 kuc angielski
- 23 na grzbiecie osła
- 25 naczynie grobowe służące do przechowywania prochów zmarłego
- 26 słynna "La donna e mobile"
- 27 czarownice na Lysej Górze
- 29 żywica; stosowana do wyrobu lakierów
- 30 np. Pershing II
- 31 może się rozlać
- 32 w nazwie jednej z największych fabryk Torunia
- 33 boska lub ludzka
- 34 obdarowanie wasala ziemią
- 35 powitalny okrzyk kompanii honorowej
- 39 samochód dla hollywoodzkiej gwiazdy
- 41 ma dwa palniki
- 42 koszar
- 43 warzywo w warkoczu
- 45 w ręku Pandory
- 46 poeta (1899-1956), współtwórca "Skamandra", autor zbioru "Srebrne i czarne"

	1	2	3	4	5	6			
7									
8									
			9			10	11		
12			13						
				14	15				
16	17								
				18					
19					20	21	22	23	
24	25	26	27						
			28	29	30	31	32		
33	34	35							
				36					
37									
					38			39	
40			41						
					42	43			
44	45	46							
47									
48									

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: ładolód, Roztocze, chustka, posłanka, Nigeria, ciasnota, kramarz, karakal, petentka, Balaton, Szczawno, tętnica, Filipiny, Niagara. PIONOWO: licznik, dzungla, loteria, drapacz, Czesława, poradnia, rzekotka, rzecznik, miecznik, rytownik, kabotyn, ruletka, kotwica, landara.

POLAK NIE ZGINIE

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES (POLSKO-KANADYJSKIE BIURO USŁUG SOCJALNYCH), 1579 Bloor St. W. Toronto. TEL. 533-9471; 533-9472

W ramach programu "ZDROWIE POLSKIEJ SPOŁECZNOŚCI" Polish Canadian Community Services zaprasza jak każdej soboty do Howard Public School, 30 Marmaduke Park Ave., godz. 10:00 a.m. w pobliżu Roncesvalles Ave., I piętro.

1) 1.06.1991, sobota. Jak wpływa stałe pole magnetyczne na żywy organizm? Czy warto nie rozstawać się z magnesami? Czy warto sypląć na magnetycznym materacu? Czy magnesami można leczyć? Co? Na wszystkie te pytania odpowie Janusz GRABOWSKI, fizyk, gość z Calgary, w prelekcji nt. "MAGNETOTERAPIA, POLE MAGNETYCZNE W PROFILAKTYCE I LECZENIU".

2) 8.06.1991. Jeśli pozytywne nastawienie buduje zdrowie i szczęście, to co robić ze swoim negatywnym nastawieniem?, ze swoim gniewem, złością, niechęcią? Jak sobie pomóc, gdy musimy być w sytuacji, której nie akceptujemy?

Iwona Majewska da konkretne wskazówki w trakcie prelekcji: "JAK SOBIE RADZIĆ Z NEGATYWNYMI UCZUCIAMI?".

3) 15.06.1991. Jakimi etapami rozbudowuje się związek erotyczny? Czym charakteryzuje się związek dojrzały, czym niedojrzały? Jak się to bada? Co nauka może doradzać samotnym i zakochanym? Na te i inne pytania odpowie Bożena TUTAJ, psycholog w trakcie spotkania nt. "GRA EROTYCZNA JAKO TEMAT BADAŃ NAUKOWYCH".

4) 22.06.1991. Czy każdy emigrant musi mieć nerwicę? Czy nerwica jest chorobą? "Nerwica" uszlachetnia i rozwija" - czy to żart, czy kpina? Na czym polega leczenie nerwicy? Na te i inne pytania odpowiada

dają Anna Bator, psycholog i Wiktor Bodnar - "CZY MOŻNA SIĘ SAMEMU WYLECZYĆ Z NERWICY?".

W High School, Bishop Marroco, koło stacji Dundas West, 1515 Bloor Str. skrzyżowanie z Dundas St.W., sala 226 odbędzie się 4.06.1991 r. o godz. 19:00 zebranie naukowe Polsko-Kanadyjskiej Wszechnicy Naukowej z cyklu "Wymiana własnych doświadczeń psychoterapeutycznych".

Dyskusja okrągłego stołu:

• Czemu boją się nie sprawdzają?

• Czy istnieje związek pomiędzy seksualnym wychowaniem w dzieciństwie, a późniejszym funkcjonowaniem damsko-męskim, trwałością rodziny, dorosłą nerwicowością? "SEKSUALNE WYCHOWANIE DZIECI". Prowadzą: Wanda Kasprzycka, psycholog, Bożena Tutaj, psycholog.

Poradnia Rodzinna przy Polish Canadian Community Services informuje, iż aktualnie mogą uzyskać psychoterapię indywidualną i grupową osoby cierpiące z powodu nerwicy, uzależnienia od alkoholu, otyłości alimentarnej, trudności w przystosowaniu się, jak też wszyscy ci, którzy mają kłopoty i konflikty rodzinne. Osoby zainteresowane proszone są o kontakt. Telefon:

533-9471 albo 533-9472

lub o pozostawienie wiadomości na maszynie.

Polish Canadian Community Services pragnie zainteresować Państwa cyklem spotkań mającym na celu dostarczenie informacji, które mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego.

MAJ 30, godz. 6:30 p.m.

Dostępne świadczenia socjalne. Przepisy i zasady przyznawania poszczególnych zasiłków. Zasiłek dla bezrobotnych, chorobowy, macierzyński. Prawa pracy.

CZERWIEC 13, godz. 6:30 p.m. Prawa kobiet w Kanadzie. Równość w zatrudnieniu i wynag-

rodzeniu. Prawo nauki, zdrowia, pomoc.

Lokalizacja:
w sali parafialnej
kościół św. Kazimierza
156 Roncesvalles Ave.

Wydział Oświaty Szkół Katolickich i Polish Canadian Community Services informują o prowadzeniu bezpłatnych, wieczorowych kursów. Proponujemy cztery rodzaje kursów:

1. Języka angielskiego: zajęcia odbywają się cztery razy w tygodniu, tj. poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.

2. T.O.E.F.L. - zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu, tj. poniedziałek i czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.

3. Języka angielskiego z elementami słownictwa medycznego; zajęcia odbywają się cztery razy w tygodniu, tj. poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.

Wszystkie w/w kursy odbywają się w Michael Power St. Joseph High School (budynek St. Joseph), 5055 Dundas Str. West.

4. Kurs przygotowawczy do przystąpienia do egzaminu na obywatelstwo kanadyjskie.

W sprawie dodatkowych informacji i rejestracji proszę dzwonić pod numer 533-7491.

Kursy te są sponsorowane przez Polish Canadian Community Services.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

Pomagamy osobom z problemami alkoholowymi i nerwicowymi
HOLISTYCZNE CENTRUM
ROZWOJU
TEL. 530-1069

ZEBRANIE WYBORCZE POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES

odbędzie się 4 czerwca 1991,
o godz. 6:30 wieczorem
w sali Credit Union

220 Roncesvalles Ave., Toronto

Kandydatów do Zarządu i Komitetów prosimy o kontakt telefoniczny z panem Ted Lojko (Nominations Committee Chair) - telefon: 345-9235 i nadsyłanie podań z życiorysami w terminie do 28 maja 1991 na adres Polish Canadian Community Services, 1579 Bloor Str. West, Toronto, M6P 1A6.

Komitety ds:

1. Personalnych.
2. Zdobywania funduszy.
3. Programów dla Seniorów.
4. Kontaktów z prasą i środowiskiem.
5. Kobiet i poradnictwa rodzinnego.
6. Finansów.
7. Strategii administracyjnej.
8. Poradnictwa prawniczego.

Porządek zebrania
6:30 - 7:30 Kawa
7:30

1. Powitanie i przedstawienie porządku zebrania.
2. Zatwierdzenie porządku zebrania.
3. Sprawozdanie finansowe.
4. Sprawozdanie Dyrektora PCCS.
5. Sprawozdanie Prezesa PCCS.
6. Przedstawienie przyszłych dyrektów, programów i usług.
7. Przegląd istniejącego statutu i rozporządzeń.
8. Przedstawienie kandydatów na członków komitetów.
9. Wybór rady nadzorczej (Board of Directors).
10. Wolne wnioski.
- 9:00
11. Zakończenie zebrania.

Polski Teatr Polonia "SMYK" zaprasza wszystkie dzieci w wieku od 3 do 15 lat do obejrzenia spektaklu pt. "CIOTKA PLOTKA I CIOTKA KLOTKA", który odbędzie się dnia 9 czerwca (niedziela) 1991 o godz. 15:30 (po mszy św.) w salce parafialnej kościoła św. Augustyna. Cena biletu: \$4.

Do wiadomości Zarządu Głównego KPK doszło, że jakies osoby dokonują pod symbolem KPK zbiórki po domach i firmach polskich, twierdząc że fundusze te będą użyte na remont szpitali w Polsce, pomoc biednym dzieciom, etc. ...

Zarząd Główny oświadcza kategorycznie, że akcji tej nie sponsorował, nie ponosi za nią żadnej odpowiedzialności i nie upoważnił nikogo do używania w związku z tym firmowych blankietów KPK.

A.R.GUŻKOWSKI
Sekretarz Generalny

Konsulat Generalny R.P. w Toronto zaprasza Polonię i wszystkich zainteresowanych na spotkanie z polskimi posłami i senatorami. Przedstawią Państwu aktualną sytuację społeczno-polityczną i gospodarza Polski oraz odpowiadać będą na pytania.

W składzie oficjalnej delegacji polskiej na zaproszenie Parlamentu Kanady obecni będą: Olga Krzyżanowska - wicemarszałek Sejmu, Wojciech Sawicki - szef Kancelarii Senatu i wiceminister Finansów, senator Andrzej Celiński, poseł Jan Król, senator Krzysztof Kozłowski (b.minister spraw wewnętrznych) oraz Anna Szklennik - kierownik Biura Kontaktów Międzynarodowych Senatu i J.Stęplowski - szef Kancelarii Sejmu.

Spotkanie (przy lampce wina) odbędzie się w Konsulacie Generalnym R.P., 2603 Lakeshore Blvd. West, Toronto, w SOBOTĘ 1 CZERWCA 1991 r. o godz. 17:00.

UWAGA POLSCY IMIGRANCY!

Centrum Pomocy Polskim Imigrantom przyjmuje nowe zapisy do klas jęz. angielskiego na poziomie podstawowym. Lekcje odbywają się w Domu Polskim - 206 Beverley St., Toronto, od poniedziałku do piątku w godz. 9 - 14:30 lub 10 - 14:30. Kurs wieczorny odbywa się w godz. od 19:00 - 21:00 w poniedziałki i środy. Program dostosowany do potrzeb osób starszych prowadzony jest w Wawel - Villa - 1926 Bloor Str. West w godz. 10 - 14:30 od pon. do piątku. Klasa popołudniowa w godz. od 15:00 - 18:00 z opieką dla dzieci w wieku przedszkolnym odbywa się 4 razy w tygodniu od pon. do czwartku w Bickford Centre, 777 Bloor St. W., w pokoju nr 306.

Udzielamy także informacji odnośnie kursów jęz. angielskiego na terenie całego miasta.

Christopher KUJVID, Koordynator kursów jęz. angielskiego przy Centrum Pomocy Polskim Imigrantom, tel. 979-9634, 979-9639

WYSTAWA MALARSTWA

kanadyjskich artystów polskiego pochodzenia z Toronto, których prace zostały wybrane na wystawę w Galerii Narodowej w Warszawie we wrześniu i październiku 1991 roku.

Tytuł wystawy:

"JESTEŚMY"

(WE DO EXIST).

Będzie to pierwsza wystawa polskich artystów tworzących za granicą i kolejny znak demokratyzacji linii politycznej wobec sztuki. GALERIA PEKAO PRZEDSTAWIA następujących artystów:

Andrzej Pawłowski - maj 17 - 30
Jerzy Kołacz - maj 31 - czerwiec 13
Kazimierz Głaz - czerwiec 14 - 27
Jurek Denisiuk - czerwiec 28 -

lipiec 11

Leszek Wyczółkowski - lipiec 12 -
lipiec 25

Lillian Lampert - lipiec 26 -
sierpień 8

Krystyna Sadowska - sierpień 9 -
sierpień 22

Iwona Nowicka - sierpień 30 -
wrzesień 12

Wystawa pod auspicjami Konsulatu Generalnego w Toronto.

Sponsorzy: PEKAO Trading & Travel (Canada) Ltd. i Polish Airlines LOT - Toronto.

Organizatorzy Małgorzata i Paweł Jedlewscy.

WYSTAWA CZYNNA od poniedziałku do soboty w godz. 10:00 do 18:00. 287 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6R 2M3 TEL. (416) 588-1397

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut
- *Bezpłatna Inspekcja*

251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

Islington

CHRYSLER PLYMOUTH

5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6

TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494

ADAM MEDYNA

Sales & Leasing Consultant

Sprzedaz i leasing samochodów nowych i używanych
Golf, Dodge - Plymouth, samociody osobowe, vany, pick-ups

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. **ANDRZEJ BOGUCKI**

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przód lub tył) + części **\$49.99**

Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) **\$24.99**

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadzwasz o silnik - używając

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

- naprawy powypadkowe
 - prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
 - Bezpłatne kosztorysy napraw
 - rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi • Holowanie
 - samochody zastępcze
 - Kompletne malowanie
- TYLKO \$ 600**

Południowe Etobicoke,
81 Shorncliffe Rd.,
TEL. (416) 239-7377

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

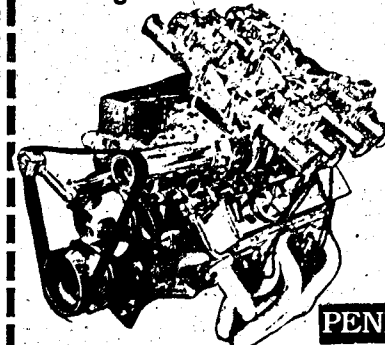
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

Czy Chcesz Zasiadać w Zarządzie Miejskim w Roku 1991?

Zanim wydasz jakiegokolwiek pieniądze na swą kampanię wyborczą, musisz się zarejestrować.

By się zarejestrować, a także dowiedzieć się wszystkiego, co każdy kandydat powinien wiedzieć - skontaktuj się z biurem twego zarządu miejskiego (municipal clerk's office) celem konsultacji. Dostaniesz tam też egzemplarz przewodnika "Candidate's Guide - Municipal Elections 1991" oraz broszurkę przeznaczoną specjalnie dla kandydatów w wyborach miejskich (w języku angielskim lub francuskim).

ANTONI GROCHOWSKI
M. ARCH./M.R.A.I.C.

sutton group - north east real estate
AN INDEPENDENT MEMBER BROKER
305, 435 - 36 Street N.E.
Calgary, Alberta, Canada T2A 6K3
bus: (403) 272-0033 fax: (403) 273-3433
res: (403) 277-2222 or (403) 277-6464

Sales Associate

R.B. Holiday Travel Ltd.
1310 Dundas Street East, Suite 207
MISSISSAUGA, ONT. L4Y 2C1
TEL. 273-3238 FAX (416) 949-5606

REG 1839460

UWAGA! * **SPECIAL** * UWAGA!

JEDYNE BIURO KTÓRE OFERUJE NAJTAŃSZĄ SPECJALNĄ CENĘ

DO WARSZAWY \$ 629.00
DO WIEDNIA 01 czerwca - 28 czerwca \$ 619.00
20 czerwca - 15 sierpnia \$ 759.00
16 sierpnia - 15 września \$ 699.00
16 września - 31 października \$ 699.00

DO PARYŻA Już od \$ 250.00 w jedną stronę
PONADTO INTERESUJĄCE CENY DO WSZYSTKICH INNYCH KRAJÓW EUROPY ORAZ NA SŁONECZNE POŁUDNIE
Najtańsze ubezpieczenia dla przyjeżdżających i wyjeżdżających • paszporty • wize • zaproszenia

BIURO PODRÓŻY

AUTORYZOWANY DEALER

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

A division of 547319 Ontario Ltd.
WORLD WIDE TRAVEL

331 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
TEL. (416) 532-3042, 532-3794 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)
720 Burnhamthorpe Rd. W., Unit 17, Mississauga, Ont., Canada L5C 2R9
TEL. (416) 896-2832, Fax 273-5993 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

Każdy klient kupujący bilet lotniczy o wartości powyżej \$500 może wysłać bezpłatnie paczkę morską o wadze do 10 kg do Polski lub innego kraju na świecie!

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła co tydzień regularnie kontenery z paczkami do Polski.

- BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW • PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT • ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- WYSYŁKA SAMOCHODÓW • SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

PACZKI DO POLSKI

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

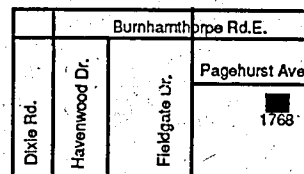
Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Holy Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050	Dell, Ont. Aleksander Bozek R.R. 1, Dell Tel. 502-1058	Brantford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Mississauga, Ont. L4Y 4H4 POLMAR TRAVEL INC. 3615 Dixie Rd., Unit 11 Arkadiusz Grabara Tel. (416) 238-6683 Fax 238-6763
DANA PARCEL 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. N1H 8C7 Tel. 836-4672	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Hamilton, Ont. Save O Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitney Ave. Tel. (705) 253-7240
				St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych

CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

INCOME TAX RETURNS

Jan Popławski

Income tax consultant
Profesjonalna, tania,
szybka usługa
w domu Klienta
TEL. 455-7956

INCOME TAX

507-3545 Biuro
568-4768 24 godziny

JACEK REMBECKI
Rem-Tax
Service

WRÓŻENIE Z KART

Masz problem? Nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci wróżba z kart. TEL. 926-0270.

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?

- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company
na życie • biznes

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

Halina Baranowska

MA, A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.

Suite 625, 21 Four Seasons Place

ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. 740-7463

MUTUAL FUNDS

NEW YORK LIFE

INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytalne
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Biuro: 226-6525 Dcm: 858-0129

Andrzej Krysiak

AUTHORIZED DEALER

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH -
100 dni TYLKO \$ 135.00
BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

185 Roncesvalles Ave. TEL.: 588 - 0039

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

TEL.: 531 - 4647

FAX: 531 - 2396

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA

LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w poniedziałki i wtorki w g. 10 - 18, w środę, piątek w g. 10 - 20, w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588-7878

2333 Dundas St. W. 404

Dr. WANDA HEMPEL

Lek. dentysta

TEL. 466-7777

Godz. przyjęć:
Poniedziałek i piątek 10 - 18
Środa 12-19, sobota 9:30-14
696 Danforth Ave.

Suite 202
• (stacja kolejki Pape)
AKCEPTUJEMY
DENTAL INSURANCE

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

SALES & LEASING

od 1.9% FINANSOWANIE
lub RABAT do \$750
NA NIEKTÓRE
MODELE SAMOCHODÓW!

ARNOLD PENK jest przedstawicielem firmy sprzedającej samochody produkcji GENERAL MOTORS znajdującej się w tym samym miejscu od 1932 roku.

- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów.
- Nowe samochody roczniki 1990/1991 posiadają gwarancję na wszystko przez 3 lata lub na 80 tys. km jak również bezpłatną gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160.000 km.
- Bezpłatna klimatyzacja na niektóre modele.
- Na używane samochody można nabyć roczną lub dwuletnią gwarancję.

ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży i finansowaniu samochodów już od 20 lat. Jest jednym z najlepszych w Kanadzie w swej dziedzinie. Zwracając się do PENKA możesz liczyć na pomoc w znalezieniu najlepszego samochodu dla siebie i swojej rodziny.

ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna i finansowania samochodu: załatwiająca na miejscu sprzedaż, pożyczkę i pomoc w znalezieniu taniego ubezpieczenia.

Osobista opieka pana PENKA przez cały okres posiadania samochodu.

ARNOLD PENK został odznaczony przez G.M. jako GOLD SALESMAN. A także jest znany jako społecznik. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Pamiętaj! Zakup samochodu jest poważną transakcją, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Doświadczenie, wiedza i uczciwość jest podstawą biznesu ARNOLDA PENKA.

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski
Artysta- fotograf. Współpracownik ECHA
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

LOGO PROJEKT ZNAKU FIRMOWEGO (Graficzna kombinacja liter)

PIECZATKA (4 linijki) \$499 + GST PST

NAPIS NA SAMOCHÓD (40 samoprzyl. winyl. 4" liter-dowolny kolor)

5000 ulotek kolorowa farba biały papier

500 wizytówek (Logo, biały papier, kolorowa farba)

500 kopert (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

500 papierów listowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

100 rachunków bezkalkowych, 2 częściowych

100 formularzy do wycen bezkalkowych, 2 częściowych

200 nalepek adresowych

Business Starter Special

761 9659

Master Printing Inc., 2965 dundas St. W. Fax 761 1933 8AM - 6PM M-F

NIE DAJ SIĘ RECESJI I BEZROBOCIU!

Pracuj w domu. 200 firm oferuje prace chałupnicze. Po pełną listę prześlij \$5 + znaczek.
PUMEX INT'L, Dept. E41, 3-2911 Lauzon Rd. WINDSOR, ON. N8T 2Z5

NAJBARDZIEJ ZNANA WŚRÓD POLAKÓW W KANADZIE

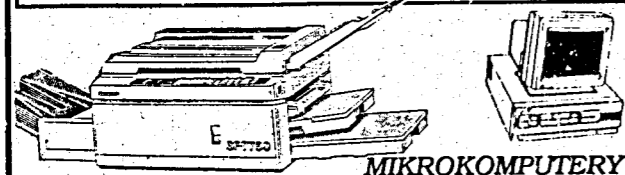
Dzięki darowi intuicji pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

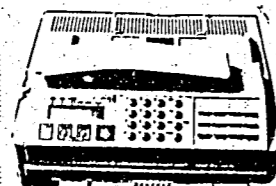
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

Oferujemy pełny wybór telefonów przenośnych i samochodowych najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

CANTEL APPROVED AGENT

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki

Adwokat
3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Złatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI

dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA

MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc w sprawach KARNYCH

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po polsku, wyłącznie w czwartki od godz. 14:00 do 16:00 dla osób mogących wykazać się niskimi dochodami

- sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytura

Usługi przysługują jedynie mieszkańcom Południowego Etobicoke
TEL. 252-7218
2970 Lakeshore Blvd.W. # 303 (Blisko Islington)

PROFESSIONAL RESUME WRITING
Piszę resume i cover letter. Przygotuję do interview.
EWA DUBISKA
TEL. 925-8128

PROFESJONALNE PRZYGOTOWANIE RESUME, OFICJALNYCH URZĘDOWYCH PISM, WYPEŁNIANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODAŃ I APLIKACJI (np. na pobyt stały) PO BARDZO PRZYSTĘPNYCH CENACH.
TEL.: 251-1800
codziennie po godz. 19:30, w soboty od godz. 10:00-16:00 lub proszę zostawić wiadomość na maszynie

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia

Nazwa towaru Jednostka Ilość C\$ Razem

Pomarańcze.....	1 kg	@ 2.90 =
Cytryny.....	1 kg	@ 2.90 =
Grejfruty.....	1 kg	@ 2.90 =
Banany.....	1 kg	@ 3.40 =
Mandarynki *.....	1 kg	@ 3.40 =
Ananas.....	1 szt.	@ 2.90 =
Orzech kokosowy.....	1 szt.	@ 2.90 =
Kiwi.....	1 szt.	@ 0.80 =
Czekolada orzechowa 100 g		@ 1.30 =
Czekolada mleczna.....	100 g	@ 1.30 =
Czekolada gorzka.....	100 g	@ 1.30 =
Guma do zucia 20szt	125 g	@ 1.80 =
Chalwa.....	1 kg	@ 11.20 =
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	@ 2.40 =
Kawa ziarnista.....	250 g	@ 4.00 =
Kawa Nescafe.....	100 g	@ 4.40 =
Herbata sypka.....	250 g	@ 4.80 =
Herbata ekspresowa 100 szt.		@ 4.80 =
Czekolada w proszku 800 g		@ 6.40 =
Rodzynki.....	250 g	@ 1.60 =
Figi.....	200 g	@ 2.20 =
Migdały.....	200 g	@ 2.20 =
Wiórki kokosowe.....	200 g	@ 2.20 =
Pasta "Nutella"	450 g	@ 3.20 =
Kabanosy.....	1 kg	@ 12.00 =
Poledwica wedzona.....	1 kg	@ 14.00 =
Baleron.....	1 kg	@ 12.00 =
Szynka w puszcze.....	454 g	@ 4.80 =
Szynka mielona.....	340 g	@ 2.60 =
Dostawa do domu i ubezpieczenie		C\$ 5.50	
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....			

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca:

Adres:

.....

Odbiorca:

Adres:

.....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

"PANI JADWIGA"

Polski Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka klasyczna

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Lech Prusiński NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie — niezależnie od ich obecnego statusu — że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

\$ KORPORACJE \$ PROFESJONALIŚCI \$ OSOBY INDYWIDUALNE

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3

\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii odpisów podatkowych

\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym technikom planowania podatkowego

\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych odpisów

Zdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy Piotra Chwalisza

CHWALISZ TAX
& BUSINESS CONSULTING INC.

\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!

\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!

TEL. (416) 233 - 2804 FAX: (416) 233 - 3583

\$ PROWADZENIE KSIĄG

\$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ

SPRZEDAŻ • KUPNO
• WYCENA
FINANSOWANIE
NIERUCHOMOŚCI

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ

TYLKO \$285 tys. - 3-piętrowy triplex,
dochód \$33,600 rocznie, Bloor-Keel St.
Blisko High Park.

**HENRY
A. RASTON**

Biuro: 534-9246 Dom: 767-4022
1655 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

465 PHILLIP STREET
WATERLOO, ONTARIO
N2L 6C7

REALTY LTD. REALTOR

MARIOLA BRODA

oferuje usługi w okręgu Kitchener, Waterloo
• KUPNO-SPRZEDAŻ • WYCENA NIERUCHOMOŚCI
• POMOC W FINANSOWANIU
Dom. (519) 725-1821 Biuro (519) 746-8086

METRO TORONTO

Sprzedż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
złatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

- 80 Coe Hill Dr. - 3-sypialniowy Co-op apart. za fantastyczną cenę \$84,900.
- Potekle delikatesy - pełne wyposażenie, 1500 sq ft., cena TYLKO \$39,000.
- Etobicoke - mieszkanie własnościowe, 3 sypialnie, południowa strona, tylko \$30 tys. wpłaty.
- Bloor/Dundas - wolno stojący murowany dom, \$229,000.
- Roncesvalles Ave. - blisko kościoła i Credit Union, 3-sypialniowy dom z apart. w "basementie". Tylko \$219,000.
- Royal York/Eglinton - znakomite "bungalow" w najlepszej części Etobicoke.
- Dundas/Huronario - condo w centrum Mississauga. 2 sypialnie, 2 łazienki, pralnia. Tylko \$159,000.

MIESZKASZ W PÓŁNOCNO-ZACHODNIM
TORONTO?

SZUKASZ LEKARZA Z EUROPEJSKIM
PODEJŚCIEM, GOTOWEGO TEŻ ODWIEDZIĆ
CIĘ W DOMU?

Przychodnia lekarska w północnym Etobicoke informuje,
że jest obecnie otwarta w dogodnych godzinach -
pon. - piątek od 2 po poł. do 7 po poł. (z wyjątkiem środy).
Rozumiemy po polsku, mówimy po czesku i słowacku.

TEL. 741-2930, 964 Albion Rd. (blisko Islington)
DR. JAROSŁAW POLASEK

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:

zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety

Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.

Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St. W.,

Toronto, Ontario M6P 1A6

TEL. 534-0050

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy,
zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i
indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychoso-
matyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie,
leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)

Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale. Ont. M2N 3B4

DR. TERESA MIRECKA

DERMATOLOG Z POLSKI

Uprzejmie informuje o otwarciu gabinetu
kosmetyki leczniczej i elektrolizy
w Mississauga

2155 Cawthra Rd. (pomiedzy Queensway i Q.E.W.)

TEL. 949-8461

35 LAT

POLISH ALLIANCE (TORONTO) CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR STREET WEST TEL.: 762-9523

(wejście od wschodniej strony budynku)

DLA WYGODY NASZYCH CZŁONKÓW
Z DNIEM

1 CZERWCA 1991 ROKU

WPROWADZAMY NOWE GODZINY OTWARCIA
NASZEJ CREDIT UNION:

PONIEDZIAŁEK, WTOREK, ŚRODA
CZWARTEK, PIĄTEK
SOBOTA

OD 10:00 DO 18:00
OD 10:00 DO 20:00
OD 10:00 DO 12:30

ZAPEWNIAMY SZEROKI WACHLARZ USŁUG FINANSOWYCH
NASZYM CELEM JEST TWOJE ZADOWOLENIE
ZAPRASZAMY POLONIĘ Z TORONTO I OKOLIC

zaprasza serdecznie całą Polonię
na

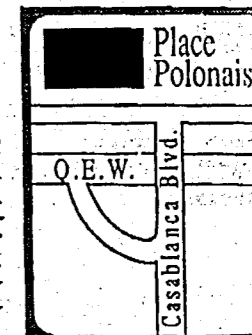
**POLONIA
RADIO/TV** w niedzielę 2 czerwca b.r.

W
PRODUCENT
POLSKICH
PROGRAMÓW

PLACE POLONAISE
w Grimsby

(zjazd na Casablanca Blvd.)
OTWARCIE BRAMY GODZ. 10⁰⁰
OŚMITY BAR - GORĄCE I ZIMNE DANIA
DO TANCA GRAĆ BĘDZIE WSPANIAŁA ORKIESTRA
REFLEX

ZABAWY I GRY Z NAGRODAMI DLA DZIECI
wstęp 4.00 dolary od osoby
dzieci do lat 12 wstęp bezpłatny

WAKACJE LATEM JAK W POLSCE!

Rodzice z dziećmi

nad jeziorem z piaszczystą plażą!
Najcieplejsze miejsce w Kanadzie -
słynna

OKANAGAN VALLEY

w najpiękniejszej prowincji Kanady -
BRYTYJSKIEJ KOLUMBII
(pomiędzy Osoyoos i Penticton).

OFERUJEMY: dwie sypialnie + pokój dzienny
z kuchnią i jadalnią + łazienka z prysznicem -
bezpośrednio przy plaży! Ponadto: słońce, wodę,
ryby, kajaki, łodzie dla dzieci i wędkarzy.

**GWARANTUJEMY IDEALNY
ODPOCZYNEK RODZICOM,
A DZIECIOM NIEZAPOMNIANE
WAKACJE!**

ZAPRASZAJĄ

Zofia i Richard Heith

Wysyłamy informacje - napisz lub zatelefonuj:

**SUNDIAL RESORT MOTEL
VASEAUX LAKE, R.R. NO 2,
Oliver, B.C. V0H 1T0
TEL. (604) 498-3637**

POSZUKUJĘ opiekunki do dzieci w
zamin za mieszkanie.
TEL. 270-2015

180-182
POTRZEBNA dochodząca opiekunka
do 5-letniego chłopca, 5 dni w tygod-
niu, okolice Victoria Park i St. Claire.
TEL. 752-9644

180-182
PANI w wieku 55-65 potrzebna do pra-
cy jako opiekunka i towarzysza do
życia dla starszej osoby po 70. Praca
w Montrealu z zamieszaniem. Legal-
ny pobyt. \$1000 miesięcznie.
Montreal - TEL. 323-9194

180-182
POTRZEBNA pani do prowadzenia do-
mu z zamieszaniem. Mieszkamy w
domku z lasem, sadem i ogródkiem.
nieдалеко Aurory. Mam 2 dziewczyn-
ki, które chodzą do szkoły. Wynag-
rodzenie \$500 miesięcznie, miesz-
kanie i wyżywienie. TEL. 293-2719
Ania

180-182
POTRZEBNA osoba do opieki nad
dziećmi i pracy domowej z zamiesz-
aniem. Podstawowy angielski wy-
magany. Prawo jazdy mile widziane.
TEL. 640-4094

180-182
JEŚLI umiesz czytać i chcesz pracować
w domu, zadzwoń! TEL. 667-0504

180-182
POSZUKUJĘ osoby do pracy z samo-
chodem, 5 razy w tygodniu po 2 go-
dziny dziennie. TEL. 278-8608

180-182
PROPOZYCJA działalności finanso-
wej. Może być jako praca na part time.
Nie ma sprzedaży, obrotu towarów,
czy inwestycji. TEL. 323-0458

180-182

PRACA \$350 tygodniowo w domu.
Podstawowy angielski przydatny.
Proszę przesłać kopertę zaadresowa-
ną na siebie do: G.A. Enterprises
Milton Mall, Box 23088, Milton, Ont.
L9T 5B4

180-182
DLA osób poważnie zainteresowa-
nych uzyskaniem dodatkowego do-
chodu - 500, 1000, 2000 dol. Wyma-
gany SIN, angielski, samochód.
TEL. 748-1911

180-182
JEŻELI interesuje Cię zarobienie do-
datkowych kilku dolarów, a posiadasz
SIN - zadzwoń! (519) 743-4249

180-182
MEŃCZYŻNA poszukuje jakiegokolwiek
pracy, może być w kuchni i w rzeźni.
TEL. 538-4388 po g. 18 Krzysztof

180-182
MEŃCZYŻNA poszukuje pracy.
TEL. 653-4285

180-182
NOWO przybyły inżynier mechanik
poszukuje jakiegokolwiek pracy.
TEL. 661-5023

180-182
MEŃCZYŻNA, lat 32, zamieszka u
starszej osoby, w wolnych chwilach
pomocze w drobnych pracach.
TEL. 604-1847

180-182
MŁODY mężczyzna poszukuje pracy
przy robotach budowlanych lub przy
układaniu trawy. Posiada doświadcze-
nie kanadyjskie i SIN.
TEL. 614-8091 prosić Grzegorz

180-182

LATO U BABCI, CIOCI, WUJKA,
A MOŻE NA KOLONII???

**TYLKO Z NAMI CZAS CI PLYNIE
JAKBYŚ SPĘDZAŁ GO W RODZINIE!**

**R.B. Holiday Travel Ltd.
& Educational Tours**

1310 Dundas Street East, Suite 207,
Mississauga, Ont. L4Y 2C1; TEL. 273-3238

UWAGA! LATO POLONIJNE 1981
R.B.HOLIDAY TRAVEL LTD.
& EDUCATIONAL TOURS
organizuje w sezonie letnim:

- KOLONIE w Zakopanem i Piwnicznej dla dzieci i młodzieży w wieku od lat 8 do lat 18, w cenie od \$1400 do 1600, w tym przelot, zakwaterowanie na miesiąc, wycieczki i możliwość przedłużenia pobytu w Polsce.
- LETNIE SZKOŁY KULTURY JĘZYKA POLSKIEGO na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz na Uniwersytecie Katolickim w Lublinie w turnusach 4- i 6-tygodniowych.
- STUDIA METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI POLONIJNYCH w Lublinie.

W związku z ograniczoną ilością miejsc prosimy o pilny kontakt telefoniczny z biurem.

TEL. (416) 273-3238

FAX (416) 949-5606

Uprzejmie zawiadamiamy, że wzorem lat ubiegłych również i w tym roku R.B. Holiday Travel and Educational Tours, pod kierownictwem Pani Jean Dub-Milaniak, organizuje kolonie dla dzieci i młodzieży w Zakopanem i Piwnicznej w terminie od 3.07. do 28.07.1991 r. Celem tych wyjazdów jest pogłębienie znajomości języka polskiego w warunkach kolonijnych poprzez codzienne kontakty z językiem, a także poznanie kraju Ojców, jego kultury i przyrody poprzez organizowanie licznych wycieczek turystyczno-krajoznawczych. Program przewiduje między innymi: wycieczki do Krakowa, Wieliczki, Szczawnicy, Doliny Kościeliskiej oraz spływ Dunajcem, wyjazd kolejką na Kasprowy Wierch, Gubałówkę, piesze spacerowanie w góry. Na kolonii nie zabraliście również wesołej zabawy, humoru przy wieczornych ogniskach.

**Gwarantujemy fachową opiekę
i rodzinną atmosferę.**

**W celu uzyskania bliższych informacji
prosimy kontaktować się z naszym biurem.**

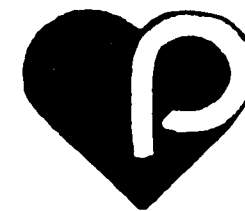
CARGO DO POLSKI?

LOTNICZE?

MORSKIE?

NAJLEPIEJ, NAJTANIEJ, NAJSZYBCIEJ

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

TEL. (416) 537-7914

Tlx 06-23984 Fax (416) 537-6993

WYSYŁAMY:

- PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE
- PRZESYŁKI HANDLOWE (CARGO)
- PRZEPROWADZKI
- PACZKI OWOCOWE • ŻYWNOŚĆ • PACZKI DO ZSSR
- SAMOCHODY

**POLIMEX ! TO NAJSTARSZA WYSPECJALIZOWANA
FIRMA WYSYŁKOWA Z TORONTO.**